

WTOREK

22 kwietnia 2008
rocznik LXIII • nr 48
cena 6 Kč

tel.: 558 731 766
faks: 558740044
www.glosludu.cz
info@glosludu.cz

Pismo wychodzi
we wtorki, czwartki i soboty

Ludu GŁOS

GAZETA POLAKÓW w Republice Czeskiej

TEMAT DNIA na str. 4:

Czytaj
dziecku,
bo warto...

Szkoły powinny uczyć o mniejszościach

REGION (dc) – Ciągłe spotykamy się z przejawami braku wiedzy wśród społeczeństwa nt. historii Zaolzia i polskiej grupy narodowej. Dlatego też delegaci X Zgromadzenia Ogólnego Kongresu Polaków włączyli do uchwały końcowej dwa punkty zobowiązujące nowo wybraną Radę Kongresu do działań zmierzających w kierunku zmiany tego nieprzychylnego dla nas stanu. Rada nowej kadencji otrzymała za zadanie, jak czytamy w uchwale, *opracowanie broszury informacyjnej i prezentacji multimedialnej o historii i współczesności polskiej mniejszości narodowej w języku polskim i czeskim i jej rozpowszechniania wśród społeczeństwa mniejszościowego i większościowego oraz podjęcie starań o wprowadzenie do programów nauczania zarówno w RC i RP podstawowego zakresu wiadomości o polskiej grupie narodowej w RC.*

PYTANIE DO...

Stanisława Folwarcznego, rzecznika prasowego i przewodniczącego Komisji Medialnej Rady Kongresu Polaków:

Czy Kongres Polaków w świetle obowiązujących przepisów prawnych ma – Pana zdaniem – szansę dopiąć tego, by szkoły korzystały z przygotowanej przez niego publikacji nt. historii i współczesności polskiej grupy narodowej?

Kongres powinien taki podręcznik wydać. Jest realna możliwość zyskania na ten cel nawet stu procentowej dotacji z Ministerstwa Szkolnictwa, Młodzieży i Wychowania Fizycznego. W ubiegłych latach ministerstwo wydało całą masę podobnych tekstów (np. „Sąsiedzi, którzy zniknęli”, „Romowie” itp.). Jednym z zadań komisji medialnej będzie właśnie wydanie takiego podręcznika. Podręcznik może być bezpłatnie przekazany do szkół na naszym terenie. Korzystanie z podręcznika jest już jednak sprawą indywidualną, zależną od każdego nauczyciela. (dc)

Szkoły podstawowe w całym kraju mają już dziś obowiązek przekazywania uczniom wiadomości nt. regionu, w którym żyją, jak również zapoznawania ich z żyjącymi w danym regionie mniejszościami. Każda szkoła, opracowując własny szkolny program kształcenia, musi uwzględnić w nim tematy zawarte w ramowych programach kształcenia wytyczonych przez Ministerstwo Szkolnictwa RC (www.rvp.cz). W nich czytamy m.in., że uczeń 1. stopnia szkoły podstawowej powinien poznać zabytki, legendy i podania związane z regionem, w którym mieszka, powinien zapoznać się ze sposobem życia przodków i podstawowymi wydarzeniami historycznymi kraju z uwzględnieniem specyficznych cech danego regionu. Starsi uczniowie w ramach nauki o społeczeństwie, w skład której wchodzi historia i wychowanie obywatelskie, mają nauczyć się m.in. szacunku do innych narodów i grup etnicznych i respektowania ich kultury. Absolwent szkoły podstawowej powinien znać wybitne osoby wywodzące się z jego regionu, zabytki historii i sztuki, jak również miejscowe tradycje ludowe. W szkole ma nauczyć się tolerancji wobec innych narodów.

Tyle o fundamencie, na którym poszczególne szkoły budują swoje programy. Od samych szkół zależy, w jaki sposób rozwiną obowiązkowe punkty oraz jakie podręczniki i inne materiały wykorzystają w procesie edukacji. Według ustawy szkolnej, ministerstwo szkolnictwa zatwierdza podręczniki, z których szkoły mogą korzystać. Ich oferta jest szeroka. Obok podręczników zatwierdzonych przez ministerstwo, szkoły mogą wykorzystywać do nauki również inne materiały, pod warunkiem, że nie są one sprzeczne z celami dydaktycznymi wytyczonymi przez ustawę szkolną lub ramowe programy kształcenia, lub z przepisami prawnymi. Wybór zależy od dyrektora szkoły.

W świetle powyższych faktów widzimy, że warto, by Kongres Polaków dążył do tego, by w szkołach – zarówno czeskich, jak i polskich – korzystano z materiałów edukacyjnych, które zostaną przez niego opracowane. To, czy i które szkoły z materiałów tych skorzystają, będzie już jednak zależało od ich dyrektorów.

Skrzyżowanie wielopoziomowe umożliwiające bezkolizyjny wjazd do strefy przemysłowej Baliny rośnie na oczach przejeżdżających koło budowy kierowców. W przyszłości, kiedy ruszy produkcja w fabryce samochodów w Noszovicach, skrzyżowanie powinno uchronić miasto przed olbrzymim naporem TIR-ów. Kierowcy korzystający z drogi pomiędzy Czeskim Cieszynem i Trzyńcem muszą liczyć się z utrudnieniami na tej trasie. Budowa najprawdopodobniej zostanie zakończona jeszcze w tym roku. (hs)

Polski w biznesie – zaocznie

OSTRAWA (mro) – Polski w sferze gospodarczej – taką nazwę nosi nowy kierunek trzyletnich, jednokierunkowych studiów zaocznych, które właśnie otrzymały akredytację z Ministerstwa Szkolnictwa i na które natychmiast Wydział Filozoficzny Uniwersytetu Ostrawskiego ogłosił zapisy. Egzaminem wstępnym na te studia będzie rozmowa prowadzona po polsku, sprawdzająca znajomość zagadnień związanych z krajem nad Wisłą.

Na pytanie, dlaczego ten kierunek otwierany jest w formie studiów zaocznych, dziekan Wydziału Filozoficznego Eva Mrhačová odpowiada: – *W ten sposób odpowiadamy na pewne zapotrzebowanie. W naszym regionie jest wielu przedsiębiorców pracujących w czesko-polskim biznesie, którzy z wielu powodów nie mogli wcześniej uzyskać dyplomu na studiach stacjonarnych, a chcieliby taki mieć. Dla nich przygotowaliśmy bogaty program nauczania – od przedmiotów stricte językowych, związanych z prowadzeniem biznesu, po wiadomości o ekono-*

micznej sytuacji Polski i jej odrębnościach kulturalnych.

Władze wydziału typują, że absolwenci studiów (z tytułem licencjackim) będą mieli otwarte drzwi do pracy na funkcjach menedżerskich w czeskich firmach, instytucjach państwowych, handlowych, ruchu turystycznym, sferze kultury oraz mediach.

Na pytanie o miejsce wykładów,

dziekan nie ma jeszcze sprecyzowanej odpowiedzi. – *To zależy, z którego miejsca rekrutować się będzie więcej chętnych do nauki. Przewidujemy możliwość prowadzenia wykładów w dawnej szkole słowackiej w Czeskim Cieszynie lub na Uniwersytecie Ostrawskim na ul. Realnej. Dodajmy, że zgłoszenia na studia można wysłać do 14 maja i to tylko drogą elektroniczną.*

Fundacja daje 32 mln

OSTRAWA (mro) – Założona niedawno Fundacja OKD zaprasza zainteresowanych do składania wniosków o przyznanie dotacji w rozpoczynającej się właśnie rundzie wiosennej. – *Chcemy rozdzielić 32,5 mln koron, z czego blisko 80 proc. zamierzamy skierować do województwa morawo-sląskiego* – mówi dyrektor Fundacji, Blanka Týřová.

Fundacja, którą wspierają OKD i firmy grup RPG Industries oraz NWR, zamierza realizować cztery programy: zdrowia (ochrona zdrowia i projekty socjalne), przyszłości (rozwój regionalny i środowisko naturalne), radości i edukacji (edukacja, kultura i życie społeczne) oraz program dla Europy (projekty przygotowywane do zdobycia środków UE). Szansę zyskania środków ma zarówno wielka organizacja, jak i małe stowarzyszenie.

Wszelkie informacje dostępne są na www.nadaceokd.cz. Termin składania wniosków upływa z końcem maja. Kolejna tura dotacyjna zapowiada się na drugą połowę roku.

POGODA

wtorek

środa

dzień: 10 do 13°C
noc: 6 do 4°C
wiatr: 2-5 m/s

dzień: 9 do 11°C
noc: 4 do 0°C
wiatr: 2-6 m/s

Koniec dochodzenia w sprawie D1

VELKÝ BERANOV – Policjanci z wydziału dróg i autostrad v Velkim Beranovie zakończyli wczoraj śledztwo w sprawie największego wypadku drogowego w historii Czech. W czasie marcowego karambolu na autostradzie D1 (około setnego km drogi w stronę Pragi) uszkodzonych zostało 231 samochodów, z tego 2 autobusy, 98 samochodów ciężarowych i 131 samochodów osobowych. Trzy osoby doznały ciężkich obrażeń, 27 osób doznało lekkich zranień. Jak pokazały wyniki dochodzenia, winę ponosi za to przede wszystkim nadmierna prędkość. Szkody oceniono na 28 mln koron. Troje z kierowców jest oskarżonych o spowodowanie uszkodzenia zdrowia.

Kto pożegna się z rządem?

WARSZAWA – Wicepremier Grzegorz Schetyna przyznał, że w sierpniu dojdzie do pierwszych zmian w rządzie. Wicepremier nie zaprzecza, że wśród kandydatów do dymisji znaleźli się ministrowie edukacji, obrony, nauki, infrastruktury i ochrony środowiska. Krytycznie ocenia zwłaszcza wpadkę ministra edukacji Katarzyny Hall, której resort przygotował nową koncepcję lektur dla szkół. – *Gdyby w takiej formie lista miała zostać, to byłby jakiś absurd. Gdybym nie znał całego kontekstu, pomyślałbym, że tę listę przygotował ktoś, kto został wciąż w MEN po ministrze Giertychu* – powiedział minister spraw wewnętrznych i administracji.

Niełatwo do Unii

ANKARA – Austriacka minister spraw zagranicznych Ursula Plassnik zapowiedziała, że Turcja nie wejdzie „automatycznie” do Unii Europejskiej, która domaga się od Ankary pełnego wdrożenia demokratycznych reform. – *Stanowisko Austrii w sprawie członkostwa Turcji w UE jest znane i nie uległo zmianie* – zaznaczyła Plassnik w Ankarze, na wspólnej konferencji prasowej z szefem tureckiej dyplomacji Ali Babacanem. – *Nie będzie automatycznego przyjęcia* – podkreśliła minister. Oceniała, że negocjacje między Turcją a UE, rozpoczęte w październiku 2005 roku, są „otwartym procesem”, którego wyniku nie można zagwarantować przed czasem.

9 771212 422027

0 8 0 4 8

Macierz Szkolna uhonorowana

KATOWICE (ep) – Już po raz 16. Związek Górnośląski przyznał Nagrody im. Wojciecha Korfantego, śląskiego polityka, dyktatora III Powstania Śląskiego. W tym roku wśród wyróżnionych znalazła się Macierz Szkolna w RC. – *Jesteśmy dumni z tej nagrody, bo jest to ocena naszej długoletniej pracy* – powiedział „Głosowi” prezes Macierzy, Jan Branny. Do tej pory nagrodą tą zostali uhonorowani 2 przedstawiciele Zaolzia: PZKO (w 2001 r.) oraz prof. Daniel Kadłubiec (w 2002 r.).

W sobotę w Katowickim Domu Kultury nagrody honorowe odebrały 3 osoby oraz 3 instytucje zasłużone dla regionu, kształtujące jego tożsamość, a także te, których osiągnięcia – poprzez przyznanie nagrody – Związek chce promować. O przyznaniu wyróżnień – statuetek przedstawiających Korfantego – decyduje kapituła, która w tym roku wybrała laureatów spośród 34 kandydatur. Oprócz Macierzy nagrodzeni zostali: Biblioteka Śląska, Klub Sportowy Gwarek z Zabrze, prof. Krystyna Hesk-Kwaśniewicz z Uniwersytetu Śląskiego, ks. Alojzy Sitek, emerytowany kanclerz kurii opolskiej i kierownik

Archiwum Diecezjalnego w Opolu oraz – pośmiertnie – zmarły niedawno dyrektor artystyczny Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk”, Jerzy Wójcik.

Macierz Szkolną reprezentowali w Katowicach jej prezes Jan Branny oraz wiceprezes Zbigniew Bocek. Obecny był również Józef Klajsek z Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, która zgłosiła kandydaturę Macierzy Szkolnej do nagrody im. Korfantego. – *Czuje się zaskoczony tym wy-*

różnieniem – mówił w czasie sobotniej gali Jan Branny. – *Wy tu mieliście walki o polski Śląsk z Niemcami, a my mieliśmy z Czechami. Mimo tej różnicy dobrze jest przypomnieć, że i wy, i my stanowimy ten sam Górny Śląsk i możemy dodać, że to my stanowimy ten Śląsk „najgórnieszy”, bo oparty o Beskidy. Dobrze jest pracować na rzecz jedności Śląska, tylekroć w przeszłości dzielonego i parcelowanego.*

Tegoroczni laureaci Nagrody im. Korfantego – wśród nich (siedzi pierwszy z prawej) prezes Macierzy Szkolnej w RC, Jan Branny.

Odra to nie wysypisko!

BOGUMIN (mro) – Opony, druty, butelki plastikowe, torebki polietylenowe, fotele z aut, płoty – to tylko niewielki wycinek „bogactwa”, które podczas weekendu usuwało z brzegów Odry 300 miłośników ekologii oraz dwie załogi na łodziach. Oczyszczanie rzeki zorganizowało Stowarzyszenie „Graniczne meandry Odry”. Stojąca na jego czele Vladislava Hamplová nie znajdowała słów na określenie stopnia zanieczyszczenia tego chronionego przez teren. – *Ludzie urządzają tu sobie nielegalne wysypiska śmieci. »Rzeka to odniesie – twierdzą«.* Dodaje, że Odra nie zawsze uniesie wszystkich wrzucanych do niej śmieci. – *To teren systematycznych*

wylewisk, w wyniku których odpady osadzają się na brzegach – mówi.

– *Z naszego brzegu mogliśmy zauważyć, że sytuacja na polskiej stronie jest nie mniej poważna. Dlatego skontaktowaliśmy się z wójtem Krzyżanowic, Leonardem Fulneczkim, by razem przystąpić do oczyszczania. Wstępnie umówiliśmy się na Międzynarodowy Dzień Sprzątania Świata we wrześniu. Naszą akcję patronatem otoczy Ambasada RC w Warszawie.*

Mało tego, Stowarzyszenie „Graniczne meandry Odry” wystąpiło do Urzędu Wojewódzkiego w Ostrawie o przysłanie strażników przyrody do pilnowania brzegów. – *Mamy już pierwszych sześciu chętnych,*

którzy po przeszkoleniu otrzymają świadectwa z Urzędu i będą mogli rozpocząć służbę. Również Policja RC obiecała z nami współpracować.

W piątek natomiast, o godz. 9, do oczyszczania Odry wyruszy młodzież gimnazjalna.

Nowa uczelnia

HAWIERZÓW (dc) – Od września br. rozpocznie swą działalność Wyższa Szkoła Socjalno-Administracyjna, która w nowym roku akademickim otworzy dwa kierunki – Ekonomia Publiczna i Administracja oraz Zarządzanie w Sferze Socjalnej. W obu wypadkach chodzi o 3-letnie studia licencjackie. Pierwsza w Hawierzowie uczelnia wyższa jest szkołą prywatną, studenci będą płacili czesne w wysokości 13 tys. kc za semestr. Uczelnia będzie mieściła się w budynku byłej szkoły podstawowej przy ul. V. Nezvala, którą miasto przebuduje i zmodernizuje.

Bezpieczna droga do szkoły

CZ. CIESZYN (ar) – Trochę z wyprzedzeniem, bo już w ub. piątek, obchodzono w Czeskim Cieszynie Dzień Ziemi. Z tej okazji odbyło się sporo ciekawych imprez ekologicznych. Młodzież szkolna uczestniczyła w trzech konkursach. Pierwszy nazwany został „Bezpieczna droga do szkoły” i zadanie dzieci spoczywało na przedstawieniu modelowej sytuacji, w której pojawi się pomysł na najbardziej bezpieczną drogę do szkoły. W kategorii szkół pierwszego

stopnia zwyciężyli uczniowie PSP przy ul. Havlíčka. W tym roku nie było popularnego konkursu o najdłuższego węża z butelek plastikowych; zamiast tego zbierano zakrętki plastikowe. Uczniowie polskiej podstawówki zajęli tu trzecie miejsce (75,5 kg). W sumie uczniowie pięciu szkół podstawowych z Czeskiego Cieszyna zbierali 337 kg zakrętek, które odwieziono do Karwiny. Uzyskane pieniądze przeznaczone zostaną na cele humanitarne.

Dzieci miały okazję zaznajomić się z modelowymi sytuacjami, w których pojawiły się pomysły na najbardziej bezpieczną drogę do szkoły.

MOIM ZDANIEM M. RADŁOWSKIEJ-OBUSNIK

Wspólna Europa – od dołu

Przyzwyczajaliśmy się już do sytuacji, w której czeskie władze centralne, wojewódzkie, gminne przyczynają się argumentami „za i przeciw”, jeśli chodzi o płacenie (tu wstawić – wedle życzenia, w zależności od sytuacji) za sporządzanie, naprawę czy ustawianie tablic podwójnego nazewnictwa na terenie zamieszkałym przez polską mniejszość narodową. I tak jedne sprawy są w kompetencjach gminnych, inne w ministerialnych. Raz tablice mają być dwie – jedna w języku polskim, a jedna w czeskim, a raz – o czym na Zgromadzeniu Ogólnym informował Andrej Sulitka, dyrektor sekretariatu Rady Rządu ds. Mniejszości Narodowych – jedna z podwójną nazwą... Co miesiąc dowiadujemy się nowych rzeczy...

Tak. A teraz spojrzmy na zamieszczoną poniżej fotografię. Zrobiona została parę dni temu w Marienbergu w Saksonii. Dodam, że to nie jest teren zamieszkały przez czeską mniejszość narodową, a do najbliższego czeskiego miasta (Chomutów) jest 24 km (dla porównania Ostrawa leży 15 km od granicy polskiej). Nie są tam też realizowane wytyczne zawarte w Kartce Języków Mniejszościowych lub Regionalnych. Po prostu panuje tam zdrowy rozsądek i... poszanowanie partnera.

W tym przypadku ojcowie grodu dostrzegli szansę, że goście – czescy partnerzy, którzy przyjeżdżają do tego granicznego miasta – zainteresują się czym innym niż tylko miejscowym „Kauflandem”... Widać Saksyńscy czują i chcą, by granica zbliżała, by Czesi u nich czuli się prawie, jak u siebie. I to nie tylko, jak widać, z powodu obrotu towarowego.

A że akurat na tym napisie jest mały błąd – to potwierdza, że robią to z własnej inicjatywy, własnej woli i nie odwołują się w tej sprawie do wytycznych Berlina czy Drezna.

Oni wiedzą, że Europa buduje się od dołu. radlowska@glosludu.cz

Droga wjazdowa do saksońskiego Marienbergu wiodąca od granicy czeskiej.

Ekologia w filmie

OSTRAWA (mro) – Przedstawieniu palących problemów środowiska naturalnego i wskazaniu kierunku dla harmonijnego rozwoju służyć będzie piąta edycja Międzynarodowego Festiwalu Filmów o ekologii „TUR Ostrawa”, który rozpoczął się wczoraj, a potrwa do piątku w Domu Kultury miasta Ostrawy.

W kolejnych dniach festiwalu będą poruszane tematy czystości wód, odpadów, w tym i śmieci komunalnych, oraz życia w mieście, harmonijnego rozwoju. W ostatnim

dniu, tym razem w hotelu „Atom”, międzynarodowe jury oceni najlepsze filmy. Dodajmy, że do nagrody aspiruje aż 60 filmów zrealizowanych w krajach europejskich (także z Polski) oraz w Kanadzie, USA, Australii i Kenii. Program festiwalowy jest wzbogacony o dyskusje ze znanymi ludźmi, jak Leopold Sulovský i Ludvík Kunc. 5. edycję festiwalu objęli swoim patronatem m.in. prezydent Ostrawy Petr Kajnar oraz minister środowiska naturalnego Martin Bursík.

Imprezy ponad granicami

REGION (kor) – O dalszym rozwoju trwającej od kilku lat współpracy Mikroregionu Dorzecza Stonawki z miejscowościami w Polsce i na Słowacji dyskutowali niedawno w polskim Jaworzu wójtowie wszystkich partnerskich gmin. Wójt Ligotki Kameralnej, Stanisław Cmiel, poinformował nas, że pierwszą tegoroczną wspólną imprezą będą Dni Czeskie, które już po raz czwarty odbędą się w Jaworzu – tym razem 3 maja. Jak zapowiadają organizatorzy z Dorzecza Stonawki, partnerzy z Polski będą mogli nie tylko skosztować zaol-

ziańskiej kuchni (placki, kołaczki, gałuszki), ale też obejrzeć bogaty program. Wystąpią m.in. zespoły taneczny i teatralny ze Śmiłowic, wędryńscy „Gimnaści”, młodzi wokaliści z gnojnickiej PSP oraz zespół „Ostravička”.

– *Nasza gmina zaś przygotowuje już ósmą edycję tradycyjnego pleneru malarskiego dla młodych artystów, który odbędzie się w Ligotce 16 maja. Swoją przyjazd pod Godulę zapowiedzieli m.in. przyjaciele z Jaworza, Zabrze i Boronowa oraz słowackiego Mikroregionu Terchowskiej Doliny* – dodał S. Cmiel.

Przebudowa linii kolejowej nadal otwarta

REGION (dc) – Projekt optymalizacji linii kolejowej prowadzącej z Frydku-Mistku do Cz. Cieszyna ciągle napotyka na opór osób i stowarzyszeń obywatelskich (a także całych gmin) obawiających się negatywnych skutków przebudowy pojedynczej linii regionalnej na korytarz kolejowy, w którym kursować mają dziesiątki pociągów towarowych dziennie. Negatywne stanowisko do śląsko-moraw-

skiego Urzędu Wojewódzkiego wysłały np. gminy Trzyczęć i Śmiłowice.

W związku z tym, że urząd otrzymał w procesie publicznego opinionowania dokumentacji EIA (badanie wpływów inwestycji na środowisko naturalne) dużą ilość uwag, zastrzeżeń i postulatów, podjął decyzję o zwróceniu dokumentacji inwestorowi, którym jest Zarząd Dróg Kolejowych w Ołomuńcu, żądając prze-

prowadzenia dalszych badań. Dokładnej analizie ma zostać m.in. poddany wariant wykorzystania linii kolejowej prowadzącej przez Ostrawę Kończycze dla potrzeb fabryki „Hyundai” i transportu kolejowego. Dokładniej zbadane mają też być przewidywane skutki natężenia hałasu, zanieczyszczenia powietrza, bezpieczeństwa osób żyjących w pobliżu linii kolejowej.

Ostatnia ofiara Katynia

(FERDYNAND GOETEL 1890 – 1960)

Dzięki zabiegom Konsulatu Generalnego RP spore grono mieszkańców województwa morawo-sląskiego miało w czwartek możliwość obejrzenia w kinie „Vesmír” w Ostrawie najnowszego filmu Andrzeja Wajdy *Katynia*. W związku z tą inicjatywą, choć nie tylko, warto przypomnieć tragiczne losy życiowe pisarza Ferdynanda Goetla, „ostatniej ofiary Katynia” – jak nazwano go w mowie pogrzebowej. Powodem dodatkowym jest fakt, że przed wybuchem II wojny światowej ten urodzony w Suchej Beskidzkiej (15. 5. 1890) prezes polskiego Pen Clubu i Związku Zawodowego Literatów Polskich, członek prestiżowej Polskiej Akademii Literatury otarł się o Zaolzie.

Twórczość

Eskapadę tę opisał w wydanej w 1924 r. książce *Przez płonący Wschód*. Był już wtedy autorem powieści *Kar-Chat* oraz zbioru opowiadań *Pątnik Karapeta* (1923). W 1925 wydał tom opowiadań *Ludzkość*, a w 1926 powieść *Z dnia na dzień*. W drugiej połowie lat 20. wiele podróżował, a relacje opisywał w książkach, m.in. *Egipt* (1927), *Wypie na chmurnej północy* (1928), *Podróż do Indii* (1933). Jednocześnie ogłaszał powieści współczesne: *Serce lodów* (1930), *Cyklon* (1939) i próbował sił jako dramaturg (*Samuel Zborowski*, 1929) i scenarzysta (*Pan Tadeusz*, *Dzień wielkiej przygody*).

Szczególnie bulwersujący okazał się jednak zbiór szkiców politycznych *Pod znakiem faszyzmu* (1938), w którym dał upust swojej sympatii do faszystowskiej ideologii Benito Mussoliniego, ale przeciwstawionej komunizmowi – „największemu zagrożeniu współczesnej ludzkości”. Po 1939 r. sam uznał tę książkę za błędną, chociaż, jak twierdził, pisaną w dobrej wierze. Co znamienne, trafiła ona na indeks tak komunistyczny, jak hitlerowski. Postawiła też pisarza w zdecydowanej opozycji wobec liberalnej inteligencji i była zaczynem konfliktu, który pogłębił się w okresie okupacji i na emigracji.

Nagonka

Wybuch II wojny światowej zastał Goetla w Warszawie. Pełnił funk-

cję przewodniczącego Sekcji Propagandy Obywatelskiego Komitetu Obrony Warszawy, po kapitulacji uruchomił z Adolfem Nowaczyńskim i Władysławem Zyglarskim sławną Kuchnię Literacką przy ul. Foksal, redagował podziemne pismo „Nurt”. Wiosną 1943 r. otrzymał od władz niemieckich propozycję wyjazdu do Katynia. Przyjął ją za wiedzą Komendy Głównej AK. Przekonany o sowieckiej odpowiedzialności za mord, po powrocie napisał raport dla PCK i zdał relację wysokim oficerom AK, m.in. gen. Stefanowi Grotowi-Roweckiemu. Nie przeszkodziło to w uruchomieniu oszczerczej kampanii o rzekomej kolaboracji z okupantem. Nie brał udziału w Powstaniu Warszawskim, ale pod jego koniec został osadzony w obozie w Pruszkowie, skąd udało mu się zbiec do Krakowa.

W styczniu 1945 r., po wkroczeniu Rosjan do miasta, znalazł się na liście poszukiwanych członków komisji badającej zbrodnię w Katyniu. Udało mu się zbiec do Warszawy, skąd w grudniu tegoż roku uciekł przez Czechosłowację i Austrię do armii gen. Andersa we Włoszech. Od 1946 aż do śmierci 24. 11. 1960 przebywał w Londynie. Został pochowany na londyńskim cmentarzu North Sheen. Przemawiający nad mogiłą Sergiusz Piasecki powiedział: *Zgromadziliśmy się tu, by oddać hołd ostatniej ofierze Katynia*. 13 grudnia 2003 jego zwłoki pochowano na Pęksowym Brzysku w Zakopanem.

Na Zaolziu

Zaolziański epizod biografii Goetla miał miejsce w marcu 1939 r., kiedy zorganizował on wielką wyprawę twórców literatury i sztuki polskiej „na Śląsk za Olzą”. Tzw. „zjazd pisarzy” odbywał się w dniach 4-5. 3. w Cieszynie Zachodnim, Jabłonkowie, Trzyńcu, Fryszacie, Karwinie, Boguminie, Orłowej, Cierlicu i Suchej Średniej. Brało w nim udział ponad 100 osób z wszystkich oddziałów Związku Zawodowego Literatów Polskich, a spośród artystów scenicznych m.in. Juliusz Osterwa i Józef Węgrzyn.

KAZIMIERZ KASZPER

Pierwszą częścią niedzielnej imprezy było zagrane przez dzieci przedstawienie „Czerwony kapturek”.

Grali dorośli i dzieci

ZUKOW DOLNY (ep) – I dzieci, i dorośli zaprezentowali się na scenie w żukowskiej restauracji „Pod dzwonkiem” w czasie niedzielnej imprezy zorganizowanej przez Miejsce Koło PZKO. Jak powiedziała „Głosowi” Helena Gaura, prezes Koła, żukowanie nie mają co prawda własnego domu PZKO, od dwóch lat mogą jednak korzystać z pomieszczeń byłej szkoły ludowej. Warunki lokalowe budynku nie pozwalają tam jednak na organizację większych imprez. Dlatego, tak jak w minioną niedzielę, wynajmują czasami salę „Pod dzwonkiem”.

Liczenie zebrani na sali widzowie obejrzeni w niedzielne popołudnie dwa przedstawienia: w pierwszej części było to dziecięce przedstawienie pt. „Czerwony Kapturek”, oparte na wierszu Jana Brzechwy. 10 grających w przedstawieniu dzieci pochodzi z Żukowa i Czeskiego Cieszyna. Nie tworzą żadnej grupy teatralnej, ale do „Czerwonego kapturka” przygotowała je Irena Duda, reżyserka przedstawienia. Drugą część imprezy stanowiła natomiast sztuka pt. „U nas dóma” Władysława Młynka, wystawiona przez amatorską grupę teatralną działającą przy żukowskim kole PZKO. Tym razem zaprezentowali się dorośli i oni również zebrali oklaski.

Z polską książką nad Wełtawą

CZ. CIESZYN/PRAGA (kor) – Cieszący się wśród zaolziańskich czytelników dużą popularnością czeskocieszyński Klub Polskiej Prasy i Książki (KPPIK) ograniczy w najbliższych dniach godziny otwarcia. Od jutra do 10 maja będzie czynny tylko w godz. 13.00-17.00.

– *Wyjeżdżamy do Pragi na Międzynarodowe Targi Książki „Svět knihy 2008”* – mówi szefowa KPPIK, Danuta Wirth. – *Odbywają się one w*

Pałacu Przemysłowym w Pradze Holeszowicach w dniach 24-27 kwietnia. Wspólnie z praskim Instytutem Polskim oraz „Matrasem” będziemy mieli na targach stoisko z polską literaturą współczesną. Zaprezentujemy ok. 80 tytułów.

Gośćmi stoiska będą: w czwartek „król polskiej literatury fantasy” Andrzej Sapkowski, w piątek zaś Mikołaj Łoziński (autor głośnej książki „Reisefieber”). Obaj autorzy będą podpisywać swoje wydane ostatnio po czesku książki. Czescy wydawcy zaprosili też ponadto na targi Mariusza Szczygła, autora książki „Gottland”, która w sposób niekonwencjonalny opowiada o wielkich osobistościach czeskiej historii najnowszej.

W dniach 28-29 bm. Danuta i Zenon Wirthowie zaprezentują ok. 250 polskich książek na kiermaszu w Instytucie Polskim. – *Oczekujemy, że targi i kiermasz pomogą nam w nawiązaniu nowych kontaktów i kontraktów, dzięki którym będziemy mogli łatwiej dotrzeć do nowych czytelników, także czeskich. Przypominę, że np. od dwóch lat współpracuje z nami Biblioteka Narodowa w Pradze, a także kilka bibliotek uniwersyteckich* – dodał Zenon Wirth.

Chóry na medal

CZ. CIESZYN (kor) – Świetnie sobie radzą oba chóry działające pod kier. Beaty Brzóska przy czeskocieszyńskiej PSP. Szkolny Chór Dziecięcy „Trallala” wyśpiewał ostatnio srebrną wstęgę na przeglądzie chórów dziecięcych „Zahrada písní” w Pradze (5 bm.). Młodsze „Trallalinki” natomiast w piątek 18 bm. po raz trzeci zdobyły złotą wstęgę w Regionalnym Przeglądzie Szkolnych Chórów Dziecięcych w Orłowej. Chóry zaprezentowały na obu festiwalach ambitne utwory, które dla dziecięcych zespołów napisali polscy i czescy współcześni kompozytorzy.

»Pofiderny dziyń« był... udany

SMIŁOWICE (dc) – Świętując obecnie 60-lecie założenia Miejsce Koło PZKO nie można, mimo jubileuszu, nazwać starym. W obchody, które odbywały się w sobotę w Domu Kultury, włączyło się sporo ludzi młodych, co z dużym

zadowoleniem skwitowali zarówno przewodnicząca MK Anna Kowalczyk, jak i wójt gminy Gustaw Chwistek. W uroczystości wziął również udział przewodniczący ZG PZKO Zygmunt Stopa, który Annie Kowalczyk wręczył odzna-

czenie związkowe. Na program kulturalny składały się występ zespołu tanecznego „Śmiłowice”, który zatańczył poloneza, walca, czardasza i polkę, wiązanka muzyczno-poetycka uczniów PSP z Gnojnika oraz przedstawienie amatorskiego zespołu teatralnego MK PZKO.

Zespół taneczny, działający pod kier. Grażyny Sikory, występował dotąd głównie na balach. W tym roku, prócz występu na jubileuszowych obchodach, będzie miał możliwość zaprezentowania się na „Majówce” – tradycyjnej imprezie plenerowej, którą co roku organizuje gmina Jaworze koło Bielska, zaprzyjaźniona z Mikroregionem Dorzecza Stonawki. Na imprezie pokaże się również śmiłowicki zespół teatralny.

Zespół ten, którego reżyserem jest Ewa Barsony, wystawił w sobotę sztukę zaolziańskiej autorki Wandy Mrózek pt. „Pofiderny dziyń”. Głównymi bohaterkami komicznej jednoaktówki są młodziutka Zuzia (zagrała ją Agata Kowalczyk) oraz

Zdenerwowana matka tłumaczy nieznanemu przybyszowi, że jej córka nie dawła do gazety żadnego ogłoszenia matrymonialnego.

»TO NIE KSIĄŻKA, CZYTANIE SĄ TUTAJ BOHATERAMI, ALE DZIECKO« – MÓWI EWA KATRUŠÁK

Czytaj dziecku, bo warto...

W ostatni poniedziałek marca Ewa Katrušák z Czeskiego Cieszyna wyjechała do Warszawy, by w Teatrze Żydowskim odebrać nagrodę – Statuetkę Kampanii Społecznej „Cała Polska czyta dzieciom”. Nagrodę tę wręczyła Zaolziance prezes Fundacji Kampanii, Irena Koźmińska. W ten sposób doceniono E. Katrušák za zainicjowanie i prowadzenie w RC kampanii pn. „Celé Česko čte dětem”, do której włączyły się nie tylko wybitne osobistości czeskiej kultury, ale również gwiazdy sportu.

Kiedy po raz pierwszy usłyszałaś o kampanii „Cała Polska czyta dzieciom” i zrozumiałaś, że warto by tę ideę przenieść za Olszę?

O tej idei słyszałam już w 2001 roku. Na początku traktowałam to wszystko jako fajną, potrzebną inicjatywę, ale nie przywiązywałam do niej większej wagi. Bardziej za-

dy należał wyłącznie do niego, a ono do ciebie. I ono wtedy czuje się kochane, czuje się ważne. To nie książka, czytanie są w tej kampanii najważniejsze. Najważniejsze jest dziecko. I dlatego czytanie dziecku jest sprawą tak fundamentalną dla całego jego rozwoju. Takie czytanie, kiedy stanie się rodzinnym rytuałem, pomaga nam nawiązać

W budynku byłego kościoła p.w. św. Anny na praskiej Starówce czytali dziecku Dagmar i Václav Havlowie...

interesowałam się nią w momencie, gdy córka mojej kuzynki, Ania Klimek, zaczęła chodzić do czesko-cieszyńskiej biblioteki, gdzie dzieciom czytano książki na wzór polskiej kampanii. Bo trzeba wiedzieć, że polskie oddziały bibliotek w Cz. Cieszynie czy Karwinie włączyły się do tej kampanii już przed 4-5 laty, w trzy lata po jej rozpoczęciu w Polsce. Ideę czytania dla dzieci przyjęła też świetlica szkolna przy czeskokocieszyńskiej PSP...

Potem, przed trzema laty, przed narodzinami córki, obejrzałam w polskiej telewizji cały program poświęcony kampanii. Wtedy najbardziej spodobało mi się to, że ani razu nie padły słowa: *Idź, poczytaj sobie*, ale cały czas mówiono: *Chodź, poczytam ci...* Podkreślano tu rolę rodzica. Zrozumiałam wtedy, zresztą nie po raz pierwszy, że wszyscy mamy dług wobec swoich dzieci, dług „czasowy”, zbyt rzadko nasze dzieci mają nas tylko dla siebie. Szczególnie istotna wydała mi się strona emocjonalna kampanii. Bo o co tu właściwie chodzi? O wspieranie zdrowia emocjonalnego. Czytając dziecku – nie tylko przekazujemy mu wiedzę, rozwijamy jego wyobraźnię, język, myślenie, czyli jego stronę intelektualno-racjonalną. Niesłychanie ważna jest strona emocjonalna. Bo kiedy czytamy dziecku, jesteśmy z nim, poświęcamy mu czas i uwagę...

Wiadomo, cała rodzina może być w domu razem, ale w rzeczywistości każdy żyje dla siebie. Kiedy czytasz dziecku, to jest to czas, kie-

bliższą więź z dzieckiem. I dlatego warto czytać dziecku nawet wtedy, kiedy już samo czyta. Większość rodziców nie kontynuuje wspólnego czytania, kiedy dzieci mają „nascie” lat... Ja też do nich należałam...

Poprzez wspólne przeżywanie przygód, perypetii, radości i smutków bohaterów książkowych można wiele zdziałać. Można wspólnie rozwiązywać problemy, które dotyczą nie tylko bohaterów książek. Razem można pokonać wiele problemów wieku dorastania.

Wtedy postanowiłaś skorzystać z polskich doświadczeń i rozpocząć kampanię w RC. Jak wyglądały pierwsze kroki?

Przede wszystkim pojechałam do Warszawy, do pani Ireny Koźmińskiej. I stamtąd przywiozłam 10 stron notatek zapisanych maczkiem w grubym brulionie. No i w mojej głowie zaczął się rodzić plan. Najpierw musiałam założyć organizację pożytku publicznego, dzięki której można było zacząć realizować ten projekt. Załatwianie formalności z tym związanych trwało pół roku.

Kto ci wówczas pomagał?

Rodzina. Najbliżej. Wiele swego wolnego czasu poświęciła też tej sprawie dyrektor Centrum Pedagogicznego dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego – Marta Kmeť oraz Jana Galášová – dyrektor czeskokocieszyńskiej biblioteki.

Przy tworzeniu całego projektu jednak na pewno szukałaś pomocy, także poza naszym terenem...

Oczywiście... Na samym początku pojechałam do profesora Josefa Jařaba, wykładowcy, czołowego czeskiego amerykańisty, u którego miałam wykłady z literatury amerykańskiej podczas studiów. On zawsze był i nadal jest – dla naszej generacji, dla generacji całych studentów przed nami i po nas – ikoną. I do niego właśnie się zwróciłam. Objął mnie i powiedział: *Ewo, to wspinała rzecz*. Teraz jest jednym z członków rady nadzorczej naszej organizacji. Profesor Jařab był właśnie tym człowiekiem, którego zdanie i pomoc okazały się nieocenione na początku drogi.

No i zaczęło się. Najpierw szukanie biura, potem załatwianie logo całej kampanii (jego autorką jest znana czeska plastyczka, Emma Srncová, która stała się wielką propagatorką idei wspierania zdrowia emocjonalnego dzieci), stworzenie strony internetowej, na którą serdecznie zapraszam (www.celece-skocetdetem.cz).

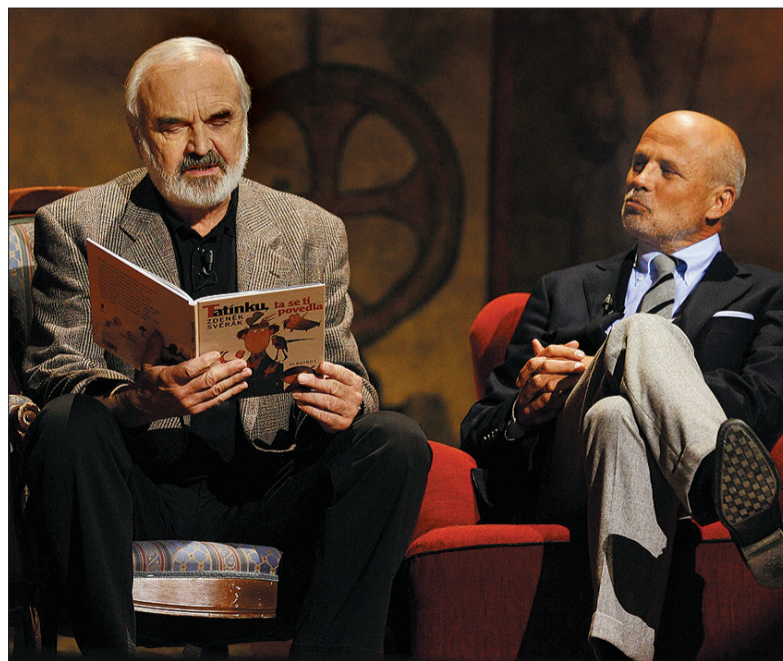
A przede wszystkim trzeba było trafić do znanych osobistości, które pomogły nam w promowaniu idei, jak działo się wcześniej w Polsce czy Stanach Zjednoczonych. Udało mi się uzyskać patronat Ministerstwa Kultury RC oraz UNICEF-u, czyli Funduszu Narodów Zjednoczonych Pomocy Dzieciom. Patronat nad projektem objął także były prezydent RC Václav Havel.

Trzeba też było zdobyć środki finansowe na projekt...

Tak. Jako pierwsza pomogła Huta Trzyniec. To był ważny zastrzyk finansowy, dzięki któremu udało nam się otworzyć biuro naszej organizacji. Mieści się ono w Ostrawie i tam ma swoją siedzibę cały nasz sztab. Centrum mamy zatem ciągle w naszym regionie. I tu muszę przyznać, że nie do końca podoba się to niektórym prażanom...

Potem już ruszyła cała kampania?

Tak, to było we wrześniu 2006. Naj-

...oraz Zdeněk Svěrák i Michal Horáček.

pierw zaczęliśmy czytać dzieciom w szpitalach. Na początku swoją pomoc zaoferowali wolontariusze z ostrawskiego konserwatorium. Do dziś raz w tygodniu chodzą czytać na oddział neurologii dziecięcej Szpitala Uniwersyteckiego. W ołomunieckim szpitalu uniwersyteckim, jako jedna z pierwszych, czytała Miss RC 2006 Renata Langmannová. I dzięki temu zaczę-

ły się kampanią interesować media. Obecnie czytamy w szpitalach w Ostrawie, Karwinie, Trzyńcu, Iwanczicach, Brnie, Pradze.

Poza tym zaczęliśmy zapraszać raz w miesiącu znane osobistości, żeby czytały dzieciom w ostrawskim Domu Książki „Librex”. Naszymi gośćmi byli np. wicehetman województwa Jaroslava Wenigerová (jedna z patronek projektu), pisarz Michal Viewegh, aktor i piosenkarz Richard Krajčo, aktorzy Ondřej Vetchý, Martin Dejdar... Wszyscy oni promują hasło: „Czytaj dziecku dwadzieścia minut dziennie. Codziennie.”... I starają się przekonać rodziców, by dali swoim dzieciom niby tak mało, ale przy tym tak wiele.

Na ile włączyły się do kampanii biblioteki?

W bibliotekach kampania cieszy się dużą popularnością. Tak samo w wielu szkołach. I to mnie cieszy, bo nauczyciele mają ogromną moc i mogą przekazać ideę głośnego czytania rodzicom. Bo wszystko zaczyna się w domu. Autor i główny propagator idei czytania dzieciom, Amerykanin Jim Trelease, powtarza na swoich wykładach: *W szkole dziecko spędza 900 godzin, w domu 7800*. Według statystyk w RC – na to, czy dziecko czyta, szkoła ma wpływ zaledwie w jednej trzeciej...

Dlatego tak ważna jest rola rodziców. To oni muszą sobie uświadomić, że nie wystarczy czytać dziecku, ale to czytanie musi się maluchowi kojarzyć z przyjemnością. Nie można dziecku powiedzieć: *Wyłącz telewizję, teraz będziemy czytać*. Trzeba zrobić wszystko po to, by dziecko na tę wspólną lekturę się cieszyło, by samo przyszło ze słowami: *A teraz idziemy czytać...* By samo się domagało tego wspólnego, codziennego rytuału.

I tu jeszcze jedna ważna rzecz. Dziecku powinna czytać nie tylko matka, ale przede wszystkim ojciec. W dzisiejszym sfeminizowanym świecie szkolnictwa takie czy-

Podczas VI Finału Kampanii „Cała Polska czyta dzieciom” w Warszawie Ewa Katrušák podarowała Irenie Koźmińskiej m.in. książkę Jana Wericha „Fimfárum”.

gicznym miejscu, w budynku byłego kościoła p.w. św. Anny na praskiej Starówce. Tam gorący zwolennik akcji „Celé Česko čte dětem”, Michal Horáček, zaprosił wybitne osobistości życia publicznego. Oprócz byłego prezydenta Havla i jego żony Dagmar czytali dzieciom np. Zdeněk Svěrák, mistrzyni świata w rzucie oszczepem Barbora Špotáková, Jan Hřebejk, Michal Viewegh, Petr Hapka, Michal Horáček... To przyciągnęło media, które zaczęły popularyzować naszą kampanię. To najbardziej skuteczną drogą, by dotrzeć do rodziców, dziadków, nauczycieli, wychowawców, do dorosłych w najbliższym otoczeniu dziecka...

Szkoły, biblioteki, przedszkola, a nawet niektóre miasta i wsie połąkły już babcyla i same, bez naszej pomocy, wciągają w kampanie burmistrzów, aktorów, piosenkarzy, rodziców, dzieci, dziadków, babcie, studentów. Dzięki temu odbywają się dziesiątki imprez szerzących ideę czytania dzieciom w różnych zakątkach RC. I o to właśnie chodzi.

A jak jest na Zaolziu?

Do kampanii włączyły się prawie wszystkie biblioteki i niektóre szkoły. Polskie oddziały bibliotek nadal – a dzieje się tak od 4-5 lat – korzystają z polskich doświadczeń. I bardzo dobrze, bo kampania w Polsce ruszyła już w 2001 roku i jest z czego czerpać. My w RC dopiero stawiamy pierwsze kroki... Na polskiej stronie internetowej: www.calapolskaczytadzieciom.pl można znaleźć nie tylko filozofię Fundacji „Cała Polska czyta dzieciom”, ale również książki polecane do wspólnej lektury, co ułatwi pewnie zadanie rodzicom i opiekunom.

Fundacja wspólnie z tygodnikiem „Polityka” przygotowały zresztą całą specjalną kolekcję książek dla rodziców i ich pociech...

Tak, chodzi o zestaw 23 książek, w którym znalazły się pozycje literatury polskiej i światowej, w tym także dwa tytuły autorstwa czeskiego pisarza Václava Čtvertka. Podczas wspomnianej na początku wizyty w Warszawie rozmawiałam na ten temat z panią Koźmińską i mogę się podzielić z czytelnikami „Głosu” dobrą wiadomością. Otóż prezes Koźmińska postanowiła przekazać zestaw także dla polskich oddziałów bibliotek na Zaolziu. Powinny one dotrzeć do nas w maju.

Dziękuję za rozmowę.

JACEK SIKORA

Nie czekając na słońce

Kalendarzowa wiosna w pełni, lato zbliża się wielkimi krokami. Pomiędzy wiemy już o zagrożeniach, jakie niesą promienie ultrafioletowe, lubimy opaleniznę, bo złocista skóra po prostu dodaje uroku. Ci wszyscy, którzy nie czekając na pierwsze upalne dni postanowią udać się po opaleniznę do solarium, powinni jednak wiedzieć, że:

• Opalanie w solarium także – podobnie jak na plaży – nie musi być bezpieczne. Nie ma bowiem bezpiecznego opalania, jeżeli na-

tomiasz będziemy stosować się do pewnych zasad, możemy opalanie uczynić mniej ryzykownym. I tak na przykład 15 minut w solarium skóra „zapamięta” jak cały dzień spędzony w słońcu.

• Wszystkie promienie UV osłabiają zdolność skóry do regeneracji. Uszkadzają włókna kolagenu i elastyny, przesuszają skórę i przyspieszają proces jej starzenia. Porcja sztucznego słońca może natomiast poprawić nastrój. Lekko złota karnacja dobrze wpływa na samopoczucie i dodaje pewności siebie, gdy pojawimy się wreszcie na plaży. Solarium leczy niektóre choroby skóry, nie zwalcza jednakże trądzika. Nie można też określić czasu bezpiecznego opalania w solarium. Jest to bowiem sprawa bardzo indywidualna, zależna od tzw. fototypu skóry oraz stosowanych urządzeń i lamp. Warto używać kosmetyków solaryjnych, które skracają czas opalania i chronią przed porażeniami i utratą wilgoci. (jb)

WITAMY

ARTUR, drugie dziecko państwa Kseni i Mariana Stuchlików z Karwiny, urodził się 16 marca br. w karwińskim szpitalu. Waga urodzeniowa: 3,58 kg, wzrost: 51 cm. Artur ma już 3-letnią siostrzyczkę Sandrę. Imię Artur pojawiło się w wierszyku, który tato dedykował mamie, a poza tym było imieniem, które dla potomka płci męskiej wybrali rodzice już przed urodzeniem pierwszego dziecka.

Artur to imię pochodzenia celtyckiego, oznaczające młodego niedźwiedzia. Imię to nosili m.in. malarz Artur Grottger oraz pianista Artur Rubinstein.

Imieniny Artur obchodzi 6 października oraz 15 i 26 listopada.

UWAGA, RODZICE! Zachęcamy do nadsyłania zdjęć Waszych pociech, które przysłyły na świat w ostatnich miesiącach. Prócz zdjęcia prosimy o informacje na temat imion i nazwisk(a) rodziców, daty i miejsca urodzenia dziecka oraz jego wagę urodzeniową i wzrost, ewent. dane nt. rodzeństwa. Interesuje nas też, w jaki sposób wybieraliście imię dla dziecka. Zdjęcia prosimy przysyłać na adres: chlupova@glosludu.cz lub klasyczną pocztą na adres Redakcji.

Tusza groźna dla kręgosłupa

Ortopeda MUDr Jerzy Chodura z Karwiny Nowego Miasta ostrzega nas przed groźną dla stawów i kręgosłupa nadwagą.

O wpływie zbędnych kilogramów na nasze stawy i kręgi można się najłatwiej przekonać, zarzucając na plecy 25-kilogramowy plecak i chodząc z nim choćby przez 2-3 godziny po parku. Z jaką ulgą wtedy pozbywamy się owego bagażu i jak od razu czujemy się „fruwająco”! Zrzucanie 25 kg tłuszczu przychodzi niestety dużo trudniej, a dla wielu jest niestety nieosiągalne. Jakże zatem spustoszenie sieje w naszych stawach nadwaga?

Ponieważ „części składowe” stawów i kręgosłupa przystosowane są do noszenia pewnej genetycznie nam danej ilości kilogramów, przy otyłości dochodzi do ich przeciążenia. Zwłaszcza cierpi chrząstka, w której stopniowo powstają jakby mikropęknięcia, szczelinki, pierwotnie gładka powierzchnia staje się nierówna, szorstka. Na skutek intensywniejszego ukrwienia okolicznej kości powoli tworzą się narosty, a chrząstki gwarantującej pełną i bezszelestną funkcję stawu ubywa. To artretyzm, czyli degeneracja. Ruchy stają się ograniczone i bolesne, dochodzi do obrzęków czy deformacji osi kończyny. Przeciążenie ścięgien i więzadeł okolicznych prowadzi do kolejnych stanów zapalnych, utrudniających swobodne poruszanie się. Leczenie tego wszystkiego wielu z nas zna – proszki, maści, zastrzyki, gips, ortozy, rehabilitacja czy wreszcie endoproteza, czyli „sztuczny staw”.

Podobnie ma się sprawa z degeneracją kręgosłupa, z tym, że jego budowa jest jeszcze bardziej skomplikowana, a z rdzenia pacierzowego wychodzą nerwy. Jeśli dojdzie do nacisku na nie lub do pęknięcia dysku międzykręgowego, mamy do czynienia ze skomplikowanym leczeniem i wizytami u kilku lekarzy specjalistów, często z operującym neurochirurgiem na końcu. Często zjawiskiem jest też przesunięcie kręgów lędźwiowych jakby „do brzucha” na skutek statycznego przeciążenia dolnej części kręgosłupa i kości krzyżowej.

Rada na koniec? Odżywiać się rozsądnie i pilnować każdego kilograma. Łatwiej się tyje niż zrzuca nadwagę! (dc)

Nie bójmy się domów z drewna

Ostatnio można zauważyć, że coraz więcej domów jednorodzinnych budowanych jest w technologii szkieletowej. Z ich właściwościami zapoznaje nas inż. Antonín Lokaj, Ph.D. z Katedry Konstrukcji Wydziału Budowlanego Wyższej Szkoły Górniczej – Uniwersytetu Technicznego w Ostrawie.

Plusy domów drewnianych, budowanych w technologii szkieletowej – w porównaniu z technologiami tradycyjnymi – to przede wszystkim szybkie tempo budowy oraz brak zależności od pory roku. Płaszcze obwodowe tych domów można projektować z bardzo skuteczną izolacją cieplną, dzięki czemu są energooszczędne. Masa drewnianych domów szkieletowych jest stosunkowo niska, co przekłada się na niższe obciążenie fundamentów, ich bardziej subtelną konstrukcję i tym samym niższą cenę. Dalszym plusem jest to, że można je budować na działkach o niższej nośności ziemi.

Domy drewniane stwarzają możliwości architektoniczne i dyspozycyjne porównywalne z innymi technologiami budowlanymi. Dzięki niższej grubości ścian uzyskamy na tej samej

powierzchni zabudowanej większą powierzchnią użytkową niż w przypadku konstrukcji murowanej. Dalsze korzyści to łatwe przewidywanie kosztów budowy i krótki okres wzięcia kapitału.

Prawdą jest, że materiały drewniane są łatwopalne, lecz podczas pożaru zachowują się w przewidywalny sposób. Swe właściwości tracą stopniowo. Przed niebezpieczeństwem pożaru można konstrukcje szkieletowe w dużym stopniu stosunkowo łatwo chronić, układając je płytą gipsową. Przy odpowiednich rozwiązaniach konstrukcyjnych (przede wszystkim utrzymując niski poziom wilgoci materiałów) można również w dużym stopniu obniżyć ryzyko zaatakowania budowli drewnianej przez szkodniki (pleśnie, grzyby, owady i gryzonie). Na przykładach istniejących budowli drewnianych widzimy, że w warunkach właściwej eksploatacji drewniany dom może służyć dziesiątki, a nawet setki lat, co – biorąc pod uwagę dzisiejszy dynamiczny tryb życia, cechujący się szybkimi zmianami – jest okresem jak najbardziej wystarczającym. (dc)

CIEKAWOSTKI

35 cm – złodziej się przecisnie

Do siedziby rządzącej w Austrii partii socjaldemokratycznej włamał się złodziej, który przecisnął się przez otwór wrzutowy w drzwiach frontowych – poinformowała rzeczniczka socjaldemokratów Catherina Straub. Włamywacz musiał być bardzo mały i zwinny. W czwartek przecisnął się przez otwór wielkości 35 na 35 cm i ukradł laptopy, telefony komórkowe oraz gotówkę – powiedziała Straub. – To takie małe drzwiczki na pocztę i gazety, włamywacz musiał być malutki – powiedziała rzeczniczka dodając, że sprawcy włamania nie schwytano.

Kto zje szybciej

Kilogram mozzarelli z bawolego mleka zjadł w ciągu trzech minut zwycięzca konkursu w jedzeniu tego sera na czas, zorganizowanego w Paestum koło Neapolu na południu Włoch. Zawody odbyły się w chwili, gdy producenci słynnej mozzarelli di bufala z regionu Kampania

walczą o odzyskanie zaufania klientów, nadszarpniętego po wykryciu dioksyn w produktach z niektórych tamtejszych zakładów. W konkursie uczestniczyli przedstawiciele różnych zawodów i kilku pokoleń; łączy ich to, że są w stanie zjeść rekordowe ilości najszlachetniejszego rodzaju mozzarelli z mleka bawolic.

Im starsi, tym szczęśliwsi

Amerycanie im są starsi, tym bardziej są zadowoleni z życia – wynika z badania bazującego na wieloletnich danych. Narodowe Centrum Badań Opinii co roku ponad 30 lat zadaje Amerykanom to samo pytanie: – Biorąc pod uwagę wszystkie aspekty życia, jak się teraz czujesz – czy jesteś bardzo szczęśliwy, dość szczęśliwy czy niezbyt szczęśliwy?. Okazuje się, że wśród 18-latków najbardziej usatysfakcjonowane są białe kobiety, zaraz po nich plasują się biali mężczyźni, a trochę dalej – ciemnoskóre kobiety i mężczyźni. Z czasem różnice się zacierają, a poziom szczęścia wzrasta.

SMACZNEGO

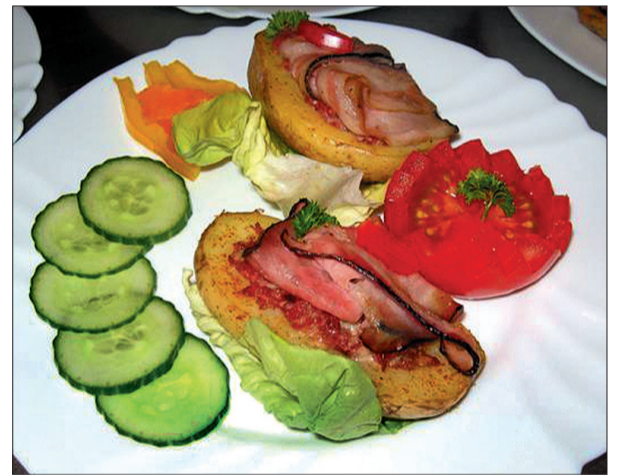
»Przysmak łobuza«

Dziś publikujemy przepis z Wysoczyzny, którego autorem jest Wojciech Spurny.

Składniki: 6 dużych ziemniaków, 30 dag suchej kiełbasy, 20 dag słoniny, 20 dag sera pleśniowego, 150 ml śmietany kremówki, 3 ząbki czosnku, świeże warzywa do dekoracji.

Przygotowanie: Ziemniaki niedługo gotujemy (tak, by nie były zbyt miękkie), częściowo schładzamy i przekrawamy każdy na dwie połowy. Następnie robimy w nich łyżką dołki, które nadziewamy masą przygotowaną ze startej kiełbasy, sera i śmietany. Na ziemniaki z nadzieniem układamy płatki słoniny. Przygotowane ziemniaki kładziemy w brytfannie, przykrywamy folią aluminiową i zapiekamy w gorącym piekarniku. Podajemy ze świeżymi warzywami.

UWAGA! Zachęcamy Szanownych Czytelników do nadsyłania własnych, ciekawych i sprawdzonych przepisów kulinarnych. Do przepisu prosimy dołączyć zdjęcie gotowej potrawy. Najciekawsze propozycje wydrukujemy na łamach „Głosu”. Przepisy należy przysyłać na adres: chlupova@glosludu.cz. (dc)

ALE HECA

Francsek se doł roz w gaz i pomylił budynki w osiedlu. Zadzwonił do dwiryzy na swoim piętrze i strasznie sie zdziwił, jak mu otworzył jakiś cudzy chłop.

– Cóż tak mi otwiyrosz?! – prawi. – Czy moji starej ni ma dóma?

★ ★ ★

Z sali, na kierej leżóm nimocni w najpoważniejszym stanie, wychodzi dochtór.

– I co z moim chłopym? – pyto sie go babka.

– Móm do pani dwie wiadomości: dobróm i złóm. Zło je tako, że pani chłop już z tej choroby nie wyndzie. Ale na pocieche mogym powiedziec, że jeszcze żyje.

★ ★ ★

Roz chłopci popili i jak szli spatki do chatupy, wylży kómusi na oszklóne izbety. Francsek prawi: – Parcie kamraci, niby mómy wiosne, a posłóchejcie jak nóm trzeszczy lód pod nogami!

★ ★ ★

Przed sklepym stoi właściciel i zachwolo jakisi eliksir:

– Jak nie chcecie wierzić, że je skuteczny, to sie podziwejcie na mnie. Móm sto dwacet roków, a wyglóndóm i czujym sie tak, jakbych miał sztyrycatke.

Jedyn facet nie dowiyrosł, tóz sie pyto pomocnika, co u tego właściciela robił:

– Czy to je prowda, co ón tu opowiadó? Czy mo naozist sto dwacet roków?

– Skąd mogym wiedziec! Jo u niego robym dziepro dziewięćdziesiónt roków!

★ ★ ★

Na muzyce babka puścila podczas tańca baka.

– Chciałbych, żeby to zostało między nami – prawi.

– Jo by raczy wołół, żeby sie rzeszło.

WTOREK 22 KWIETNIA

TVP 1

5.55 Był taki dzień 22 kwietnia 6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.30 Smocze powieści 9.05 Jedyńkowe przedszkole 9.35 Atlantis High 10.05 Zwierzowiec - Nienarodzone dziecko i kot 10.20 Zdrowo z Jedyńką 10.40 Z EUROpą na ty - jak zdobyć pieniądze 11.10 Moda na sukces (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes 12.25 Tak jak w Unii 12.40 Plebania (s.) 13.05 Klan (s.) 13.35 Jaka to melodia? (teleturniej) 14.00 To fantastyczne światło - Światło rozumu 14.30 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... 15.00 Wiadomości 15.10 Miłość puka do drzwi (s.) 16.05 Moda na sukces (s.) 17.00 Teleexpress 17.20 Celownik 17.35 Klan (s.) 18.00 Jaka to melodia? (teleturniej) 18.30 Plebania (s.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.20 Miś 22.25 Misja specjalna 23.05 Podwodny dramat (film USA) 0.40 Czaszka z Katynia (film duński) 1.3 Hollywood atakuje! (film kopr.) 3.20 Był taki dzień 22 kwietnia 3.24 Notacje - Maria Straszewska.

TVP 2

6.10 Statek miłości (s.) 7.20 Biblioteka Synodu 7.45 Bodzio, mały helikopter - Niezwykły sen (s.) 8.05 M jak miłość (s.) 9.00 Pytanie na śniadanie 11.05 Sąsiedzi - Wiązana transakcja (s.) 11.40 Robin Hood - Przybywa inspektor podatkowy (s.) 12.30 Złotopolscy - Choroba (s.) 13.00 Maleństwo we mgle 14.00 Podróż z żartem - Podróż za ropą 15.00 Gliniarz i prokurator - Słodka Leilani 15.55 M jak miłość (s.) 16.50 Stawka większa niż życie - Hasło 17.50 Dwójkomania 18.00 Program lokalny 18.30 Panorama 19.00 Koło fortuny 19.40 Kocham kino 20.05 M jak miłość (s.) 20.55 Kulisy serialu „M jak miłość” 21.05 Magazyn Ekspresu Reporterów 21.35 Gattaca (film USA) 23.30 Liga Mistrzów - Skróty 0.00 Panorama 0.20 Clara Sheller - Kobięca intuicja (film franc.) 1.20 W sercu tropików - Azja 2.20 Korespondent 2.50 Z Dwiójką bezpiecznie 2.55 Noc zagadek - teleturniej interaktywny.

TV KATOWICE

6.00 Serwis info 7.45 Aktualności 7.50 Gramy dla was 8.02 Gość poranka 8.20 Serwis ekonomiczny 8.35 Korespondent TVP o poranku 8.45 Schlesien Journal 9.00 Komisja śledcza d/ś śmierci B. Bliży 16.11 Rozmowa dnia 16.45 Aktualności 16.50 Relacje 17.00 TV Katowice poleca 18.00 Aktualności 8.55 Wokół nas 19.10 Tropiciele 19.25 Blżej natury 19.55 TV Katowice zaprasza 20.01 Minęła 20-ta 21.05 Telekurier bliżej ciebie 21.45 Aktualności 22.16 Ekonomia i rynek (mag.) 0.04 Dziennikarze na linii ognia (film USA) 0.56 Minęła 20-ta 1.41 Serwis info 2.07 Ekonomia i rynek (mag.).

POLSAT

5.30 Wstawaj! Gramy! (pr. muz.) 6.15 Adam i Ewa (s.) 6.45 Sabrina, nastoletnia czarownica (s.) 7.30 Wielka wygrana (teleturniej) 8.30 Słoneczny patrol (s.) 9.30 Strażnik Teksasu (s.) 10.30 Beverly Hills 90210 (s.) 11.30 Samo życie (s.) 12.00 Zamienimy się żonami 13.00 Rodzina zastępcza plus - Taktyczne kłamstwa (s.) 14.00 Pierwsza miłość (s.) 14.45 Sabrina, nastoletnia czarownica (s.) 15.15 Świat według Bundych (s.) 15.50 Wydarzenia 16.15 Interwencja (mag.) 16.30 Chirurgi (s.) 17.30 I kto tu rządzi? 18.00 Pierwsza miłość (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Samo życie (s.) 20.00 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku (s.) 21.00 Zakładnik (film USA) 23.50 1300 gramów (film USA) 0.50 Millennium 1.50 Miasto zwycięzców (teleturniej) 2.50 Zakazana kamera.

TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Zaczarowane przedszkole 9.00 Jaroslav Hašek 9.15 Odkryte powiązania 9.30 Zbrodnia na zamku Zlenice (film czes.) 10.50 Piosenki Karla Hašlera 11.10 Spadkobiercy starych rzemiosł 11.25 Zamki - białe miejsca naszej historii 12.00 Wiadomości 12.30 Sama w domu (mag.) 13.30 Ćwiczmy z TVC 13.40 Czas dla rodziny 14.05 Córki McLeoda (s.) 14.50 Legendy Kung Fu (s.) 15.35 Simpsonowie (s. anim.) 16.00 Nauka jest zabawna 16.25 Pomagajmy sobie 16.45 Zaczarowane przedszkole 17.15 AZ-kwiz 17.40 Czarne owce (pr. publ.) 17.55 Prognoza pogody 17.57 Minuta z przyrody 18.00 Wiadomości regionalne 18.15 Dom - to sztuka (mag.) 18.40 Żywe serce Europy 18.45 Wieczorynka 18.55 Losowanie Szczęśliwej 10 19.00 Wiadomości 20.00 Przeżyli prawdziwą katastrofę (cykl dok.) 20.55 Wszystko party (talk show) 21.40 Co tydzień zabrał (pr. sat.) 22.10 Talk show E. Kočičkovej 22.40 Na moll (pr. muz.) 23.25 Losowanie Szczęśliwej 10 23.30 Reporterzy TVC 0.10 Podróż po... 0.35 Taxi 1.05 Hobby magazyn J. Bohdalovej.

TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Wiadomości regionalne 7.50 Panorama 8.30 Kosmopolis (mag.) 9.00 Dzień dobry z Moraw i Śląska 11.25 AZ-kwiz 11.50 Żywe serce Europy 12.00 Chłopaki w akcji (mag. kul.) 12.25 Nasza wieś 12.45 Czarne owce 13.05 Boisko 7 (dla dzieci) 15.20 Klub filmu animowanego 16.20 Renoir: Bal w Moulin de la Galette (cykl dok.) 17.10 Niewygodni (cykl dok.) 17.25 Pamięć drzew 17.45 72 imiona czeskiej historii 18.00 Telewizyjny klub nie słyszących (mag.) 18.30 Babel (mag.) 19.00 Wiadomości w języku migowym 19.05 Adult English Zone 19.35 Simpsonowie (s. anim.) 20.00 Brazylijskie ślady J. A. Bati (dok.) 20.25 Liga Mistrzów (transmisja meczu piłki nożnej) 23.05 Kinobox (mag.) 23.45 Klub dokumentalny: Żelazne damy z Liberii 0.40 Wieczór na temat... Magnesia Litera.

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.30 Cud Juany (s.) 9.30 Lekarz na Tenerife (film niem.) 11.20 Ulica (s.) 12.05 To morderstwo, napisała (s.) 13.00 Lenssen i spółka (s.) 13.50 Dwóch i pół (s.) 14.15 Veronica Mars (s.) 15.10 Smallville (s.) 16.05 Do wody zbrodni (s.) 17.00 Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda 17.35 Prawo i porządek: Zbrodniczy zamiar (s.) 18.30 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości 20.00 Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) 21.20 Kryminalne zagadki Miami (s.) 22.10 112 (mag.) 22.45 Uniwersalny żołnierz: Powrót (film USA) 0.20 Marta strefa (s.).

PRIMA

6.15 Co nowego u Scooby'ego? (s. anim.) 6.30 Wiadomości regionalne 7.05 Co nowego u Scooby'ego? (s. anim.) 7.35 Sabrina - nastoletnia czarownica (s.) 8.25 Dzięcioł Woody (s. anim.) 8.40 St. Tropez (s.) 9.45 Portowi policjanci (s.) 10.45 Siódme niebo (s.) 11.45 Diagnosta morderstwo (s.) 12.45 Renegat (s.) 13.45 Podkomisarz Brenda Johnson (s.) 14.45 Chirurgowie (s.) 15.40 Podkomisarz Brenda Johnson (s.) 16.40 Jordan (s.) 17.40 Wiadomości regionalne 17.45 Minuty regionu 18.00 5 kontra 5 (pr. roz.) 18.45 Milioner (kwiz show) 19.30 Wiadomości, sport, prognoza pogody 20.00 Bardzo delikatne związki (s.) 21.20 Polowanie na druhny (film USA) 23.45 Szpital Dobrej Nadziei (s.) 0.40 Sexy szansa 1.25 Zadzwoń do jasnovidza.

ŚRODA 23 KWIETNIA

TVP 1

5.55 Był taki dzień 23 kwietnia 6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.30 Łatek - Zaćmienie (s.) 9.00 Domisie - Domisiowa szkoła tańca 9.30 Lilli czarodziejka - Lilli i wikingowie (s.) 10.00 Szansa na życie - Walczę, więc jestem 10.15 Borem, lasem... 10.35 Pan Śmieć 10.40 Z EUROpą na ty - jak zdobyć pieniądze 11.10 Moda na sukces (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes 12.20 Siła z natury 12.40 Plebania (s.) 13.10 Klan (s.) 13.40 Jaka to melodia? (teleturniej) 14.00 Errata do biografii - Wiktor Woroszyński 14.30 Raj 15.00 Wiadomości 15.10 Miłość puka do drzwi (s.) 16.05 Moda na sukces (s.) 17.00 Teleexpress 17.20 Celownik 17.35 Klan (s.) 18.00 Jaka to melodia? (teleturniej) 18.30 Plebania (s.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.20 Ręka nad kołyską (film USA) 22.20 Cienie PRL-u - Podziemie niepodległościowe 23.15 Jad (film USA) 0.40 Ekonomiczny kalejdoskop Jedyńki 1.05 Zbrodnicze zamiary (film USA) 2.35 Ktokolwiek widział, ktokolwiek wie... 3.00 Był taki dzień 23 kwietnia.

TVP 2

6.10 Statek miłości (s.) 7.20 Znaki czasu 7.45 Bodzio, mały helikopter - Szczęśliwe zakończenie 8.05 M jak miłość (s.) 9.00 Pytanie na śniadanie 11.05 Sąsiedzi - Narodziny gwiazdy (s.) 11.35 Robin Hood - Towarzysze broni (s.) 12.25 Koło fortuny 13.00 Dzika Australia - Nowe światy 13.55 Europa da się lubić 14.50 Gliniarz i prokurator (s.) 15.45 M jak miłość (s.) 16.40 Stawka większa niż życie - Zdrada 17.50 Dwójkomania 18.00 Program lokalny 18.30 Panorama 19.00 Jeden z dziecięciu 19.35 S.O.S. Dzieciom! 20.00 Barwy szczęścia (s.) 20.30 FC Barcelona - Manchester United - Liga Mistrzów - półfinał 23.05 Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) 0.00 Panorama 0.15 Halloween VI - Przekleństwo Michaela Myersa (film USA) 1.50 Wideoteka dorosłego człowieka - Małgorzata Ostrowska 2.35 Noc zagadek - teleturniej interaktywny.

TV KATOWICE

6.00 Serwis info 7.45 Aktualności 7.50 Gramy dla was 8.00 Serwis info 8.02 Gość poranka 8.20 Serwis ekonomiczny 8.35 Korespondent TVP o poranku 8.45 Zaolzie 9.00 Transmisja obrad Sejmu 16.03 Studio Senat 16.45 Aktualności 16.50 Kronika miejska - Zabrze 17.00 Raport z akcji (mag.)

18.00 Aktualności 18.55 Ludzie i sprawy 19.25 Zbliżenia filmowe 19.40 Motokibic.tv 19.55 TV Katowice zaprasza 20.01 Minęła 20-ta 21.05 Telekurier bliżej ciebie 21.45 Aktualności 22.16 Ekonomia i rynek (mag.) 23.02 Sportowy wieczór 0.02 Ślady imperiów - Puerto Rico 0.28 Kondycja ludzka - Udar mózgu 0.59 Minęła 20-ta 2.10 Ekonomia i rynek (mag.).

POLSAT

5.30 Wstawaj! Gramy! (pr. muz.) 6.15 Adam i Ewa (s.) 6.45 Sabrina, nastoletnia czarownica (s.) 7.30 Wielka wygrana (teleturniej) 8.30 Słoneczny patrol (s.) 9.30 Strażnik Teksasu (s.) 10.30 Beverly Hills 90210 (s.) 11.30 Samo życie (s.) 12.00 Zamienimy się żonami 13.00 Strzał w 10 (teleturniej) 14.00 Pierwsza miłość (s.) 14.45 Sabrina, nastoletnia czarownica (s.) 15.15 Świat według Bundych (s.) 15.50 Wydarzenia 16.15 Interwencja (mag.) 16.30 Chirurgi (s.) 17.30 I kto tu rządzi? 18.00 Pierwsza miłość (s.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Samo życie 20.00 I kto tu rządzi? Sprawa Batyckich 20.30 Świat według Kiepskich (s.) 21.00 Luzacy (film USA) 22.50 Nina albo Nina (film USA) 1.10 Miasto zwycięzców (teleturniej).

TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Zaczarowane przedszkole 9.00 Bitwa na wzgórzu (film czes.) 9.40 Program rozrywkowy 10.45 Spadkobiercy starych rzemiosł 11.00 Nadaje Studio A w trzydziści lat później... 12.00 Wiadomości 12.30 Sama w domu (mag.) 13.30 Ćwiczmy z TVC 13.40 Czas dla rodziny 14.05 Córki McLeoda (s.) 14.50 Legendy Kung Fu (s.) 15.35 Simpsonowie (s. anim.) 16.00 Najlepszy gołąb (film isl.) 16.15 Straszna historia (s. anim.) 16.45 Zaczarowane przedszkole 17.15 AZ-kwiz (teleturniej) 17.40 Czarne owce (pr. publ.) 17.55 Prognoza pogody 17.57 Minuta z przyrody 18.00 Wiadomości regionalne 18.15 Pod pokrywką (mag.) 18.40 Żywe serce Europy 18.45 Wieczorynka 18.55 Losowanie Szczęśliwej Dzieciatki 19.00 Wiadomości 19.55 Losowanie Sportki i Szansy 20.00 Robin Hood (s.) 20.45 List do Ciebie 21.45 Na tropie (mag. krym.) 22.10 Według prawa 22.35 Café X (talk show) 23.05 Musicblok (pr. muz.) 23.35 Losowanie Sportki i Szansy 23.40 Piątka w Pomarańczy 0.35 Losowanie Szczęśliwej 10 0.40 Sabotaż (mag.) 1.05 Moda - Ekstrawagancja - Maniera.

TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Wiadomości regionalne 7.50 Panorama 8.30 Babel (mag.) 9.00 Dzień dobry z Moraw i Śląska 11.25 AZ-kwiz 11.50 Żywe serce Europy 12.00 Dom to sztuka (mag.) 12.25 Czarne owce (pr. publ.) 12.40 Reporterzy TVC 13.15 Przygody nauki i techniki 13.45 Teleturniej dla dzieci 14.10 Tajemnice Toma Wizarada 14.25 Nauka jest zabawna 14.50 Pomagajmy sobie 15.05 Przeżyli prawdziwą katastrofę (cykl dok.) 16.00 Pryzmat (mag.) 16.20 Planeta Nauki 16.45 Atlas wideo naszej przyrody (s. dok.) 16.55 Sedno 17.00 Potomkowie sław (cykl dok.) 17.30 Port (mag.) 18.00 Nie mam pracy 18.25 Historie domów (s. dok.) 18.45 Czy mnie zechcecie? (mag.) 19.00 Wiadomości w języku migowym 19.05 Real Chinese (kurs j. ang.) 19.20 Alright? Alright! 19.35 Simpsonowie (s. anim.) 20.00 Piłka nożna na rzecz postępu (dok.) 20.25 Studio piłki nożnej: Liga Mistrzów 23.15 Q (mag.) 23.40 Nocny klub filmowy: Części zamienne (film słow.) 1.05 Żelazne damy z Liberii.

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.30 Cud Juany (s.) 9.30 Niewinność na sprzedaż (film kan.-USA) 11.20 Ulica (s.) 12.05 To morderstwo, napisała (s.) 13.00 Lenssen i spółka (s.) 13.50 Dwóch i pół (s.) 14.20 Veronica Mars (s.) 15.10 Smallville (s.) 16.05 Wydział spraw zamkniętych (s.) 17.00 Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda 17.35 Prawo i porządek: Zbrodniczy zamiar (s.) 18.30 Ulica (s.) 19.30 Wiadomości 20.00 Dirty Dancing (film USA) 22.10 Na własne oczy 23.00 Agenci NCIS (s.) 23.55 4400 (s.) 0.40 Gliniarze z Rosenheim (s.) 1.55 112 (mag.).

PRIMA

6.15 Co nowego u Scooby'ego? (s. anim.) 6.30 Wiadomości regionalne 7.05 Co nowego u Scooby'ego? (s. anim.) 7.35 Sabrina - nastoletnia czarownica (s.) 8.25 Dzięcioł Woody (s. anim.) 8.40 St. Tropez (s.) 9.45 Portowi policjanci (s.) 10.45 Siódme niebo (s.) 11.45 Diagnosta morderstwo (s.) 12.45 Renegat (s.) 13.40 Podkomisarz Brenda Johnson (s.) 14.40 Chirurgowie (s.) 15.35 Podkomisarz Brenda Johnson (s.) 16.40 Jordan (s.) 17.40 Wiadomości regionalne 17.45 Minuty regionu 18.00 5 kontra 5 (pr. roz.) 18.45 Milioner (kwiz show) 19.30 Wiadomości, sport, prognoza pogody 20.00 Kasia Brzydula (s.) 21.20 Top Star Magazyn 22.30 Burn Notice (s.) 23.25 Specjalności (s.) 0.25 Szpital Dobrej Nadziei (s.) 1.15 Sexy szansa 1.55 Zadzwoń do jasnovidza.

POLONIA

WTOREK 22 KWIETNIA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Domisie - Poduszka i Jasiek 8.55 Moliki książkowe, czyli - co czytać dziecku (mag.) 9.10 Magazyn Medyczny - AIDS 9.25 Kwadrans na kawę 9.40 Podróżnik - New Delhi 10.00 Magazyn przechodnia - Nogi (mag.) 10.20 Zacisze gwiazd - Halina Rowicka i Krzysztof Kalczyński 10.45 Ranczo (s.) 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Pamiętaj o mnie 12.45 Sportowy tydzień 13.15 Warto kochać (s.) 14.00 Koncert Laureatów Nowej Tradycji 14.45 Forum 15.30 Nasz reportaż - Komiksy z tamtych lat 15.55 Zwierzowiec - Inteligencja 16.10 Kwadrans na kawę 16.30 Wojciech Cejrowski - boso przez świat (rep.) 17.00 Teleexpress 17.15 Domisie - Poduszka i Jasiek 17.40 Cała naprzód (mag.) 18.00 Kurs języka polskiego. Profesor Smok i przyjaciele 18.25 Polska z bocznej drogi - Starsi panowie pod parą 18.40 Pamiętaj o mnie 18.50 Plebania (s.) 19.15 Reksio (s. anim.) 19.30 Wiadomości 20.10 Klan (s.) 20.35 Komentator - magazyn międzynarodowy 21.10 Kopciuszek (s.) 21.35 Wyjechani (dok.) 22.00 Biznes z gwarancją (mag.) 22.25 Forum 23.10 Antykwarat (dok.) 23.40 Ulice Kultury (mag.) 24.00 Panorama 0.15 Kurs języka polskiego. Profesor Smok i przyjaciele 0.40 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Reksio (s. anim.) 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.25 Komentator - magazyn międzynarodowy 2.55 Kopciuszek (s.) 3.20 Biznes z gwarancją (mag.) 3.40 Forum 4.20 Zacisze gwiazd - Halina Rowicka i Krzysztof Kalczyński 4.45 Śniadanie na podwieczorek 5.40 Ulice Kultury (mag.).

ŚRODA 23 KWIETNIA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Domowe przedszkole - Odwiedziny u króla 9.00 Laboratorium XXI wieku (mag.) 9.25 Skarby nieodkryte 9.50 Szansa na Sukces - Maciej Maleńczuk 10.40 Świadkowie nieznanymi historii 11.10 S. O. S. Dzieciom! (dok.) 11.30 Plebania (mag.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Pamiętaj o mnie 12.45 Komentator - magazyn międzynarodowy 13.15 Kopciuszek (s.) 13.45 Biznes z gwarancją (mag.) 14.05 Tomasz Lis mna żywo 14.55 Antykwarat (dok.) 15.25 Zaolzie 15.45 Kuchnia z Okrasą - Omlety 16.05 Zwarcie (mag.) 16.35 Laboratorium XXI wieku (mag.) 17.00 Teleexpress 17.15 Domowe przedszkole - Odwiedziny u króla 17.40 Między Odrą a Renem 17.55 Afisz (mag.) 18.20 S. O. S. Dzieciom! (dok.) 18.40 Pamiętaj o mnie 18.50 Plebania (s.) 19.15 Przygody Kota Filemona (s. anim.) 19.30 Wiadomości 20.10 Klan (s.) 20.40 Tydzień Polski (mag.) 21.15 Noce i dnie (s.) 22.10 Historia pewnej przyjaźni (dok.) 23.05 Tomasz Lis na żywo 24.00 Panorama 0.15 Dzika Polska (dok.) 0.40 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Przygody Kota Filemona (s. anim.) 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.25 Tydzień Polski (mag.) 2.55 Noce i dnie (s.) 3.50 Historia pewnej przyjaźni (dok.).

CZWARTEK 24 KWIETNIA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Budzik - Przedszkolne sztuczki 9.00 Raj (mag.) 9.25 Afisz (mag.) 9.50 Wideoteka dorosłego człowieka 10.35 Między złem a złem - Film o profesorze Wiesławie W. Jędrzejczaku (dok.) 10.55 Wielkie sprzątanie 11.10 Zaproszenie 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Pamiętaj o mnie 12.45 Tydzień Polski (mag.) 13.15 Noce i dnie (s.) 14.10 Historia pewnej przyjaźni (dok.) 15.00 Cienie PRL-u 15.45 Wyjechani (dok.) 16.10 Olimpijczycy 2008 (mag.) 16.30 Raj (mag.) 17.00 Teleexpress 17.15 Budzik - Przedszkolne sztuczki 17.40 Za zamkniętymi drzwiami - Elektrociepłownia (mag.) 17.50 Między złem a złem - Film o profesorze Wiesławie W. Jędrzejczaku (dok.) 18.10 Bzik kulturalny (mag.) 18.35 Pamiętaj o mnie 18.50 Plebania (s.) 19.15 Przygody Bolka i Lolka (s. anim.) 19.30 Wiadomości 20.10 Klan (s.) 20.35 Z daleka, a z bliska 21.20 Teatr przypomnień - Makbet (spektakl) 23.10 Cienie PRL-u 24.00 Panorama 0.15 Cała naprzód (mag.) 0.35 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Przygody Bolka i Lolka (s.) 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.25 Z daleka, a z bliska 3.05 Teatr przypomnień - Makbet (spektakl).

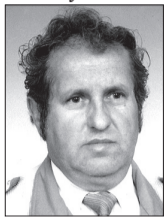
PIĄTEK 25 KWIETNIA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Bajkonurrr, czyli w świecie książek dla dzieci (mag.) 8.45 Kuchcikowo - gotowanie na ekranie 9.00 Maszyna zmian - Tatoludek (s.) 9.30 Franciszkanie w kraju Inków (rep.) 9.50 Re-Wizje Sztuki (mag.) 10.15 Sto tysięcy bocianów (dok.) 10.35 Z daleka, a z bliska 11.20 Polska z bocznej drogi - Starsi panowie pod parą 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Pamiętaj o mnie 12.45 Olsztyn i okolice na weekend 13.10 Hity satelity 13.25 Teatr przypomnień - Makbet (spektakl) 15.10 Akademia Domu i Wnętrza 15.30 Biblioteka Synodu (rep.) 15.50 Magazyn przechodnia (mag.) 16.10 Duże dzieci 17.00 Teleexpress 17.15 Bajkonurrr, czyli w świecie książek dla dzieci 17.25 Kuchcikowo - gotowanie na ekranie 17.40 Franciszkanie w kraju Inków (rep.) 18.05 Olsztyn i okolice na weekend 18.30 Hity satelity 18.45 Pamiętaj o mnie 18.55 Plebania (s.) 19.15 Niezwykłe przygody pod wierzbnami (s. anim.) 19.30 Wiadomości 20.10 Klan (s.) 20.35 Na dobre i na złe (s.) 21.30 Porozmawiaj z Haliną 22.00 Kino Sąsiedzi - Na skraju lasu (film czeski) 23.30 Standardy jazzowe - Śpiewa Ewa Bem i Andrzej Zacha 24.00 Panorama 0.15 Olsztyn i okolice na weekend 0.40 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Niezwykłe przygody pod wierzbnami (s. anim.) 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.25 Na dobre i na złe (s.) 3.15 Porozmawiaj z Haliną 3.45 Hity satelity 4.00 Kino Sąsiedzi - Na skraju lasu (film czeski).

WSPOMNIENIA

Żadne słowa nie oddadzą tego,
kim dla nas byłeś.
Żaden człowiek nie zrobi dla nas tyle,
ile ty dla nas zrobiłeś...

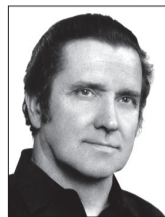

Rok temu odszedł od nas nasz Najdroższy Mąż, Tatuś, Teść i Dziadek

śp. **BOLESŁAW BARTECZEK**

ze Śmiłowic. Z miłością i szacunkiem wspominają najbliżsi. GL-259

NEKROLOGI

Z głębokim bólem i smutkiem oznajmiamy, że dnia 19. 4. 2008 zmarł w wieku 73 lat

śp. **FRANCISZEK HECZKO**

zamieszkały w Śmiłowicach. Rozstanie ze Zmarłym odbędzie się w czwartek dnia 24. 4. 2008 o godz.

15.00 z kościoła katolickiego w Gutach. W smutku pogrążona rodzina. GL-266

HYDE PARK

W rubryce tej publikujemy materiały nadesłane przez czytelników, wyrażające ich opinie, poglądy i przekonania. Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonania skrótów.

Co z gwara?

Słusznie autorka „Jak mówić do nauczyciela?” (GL z 8. 3. br.) zwraca uwagę na język używany w naszych szkołach i piętnuje nauczyciela (tak zrozumiałem) za wypowiedziany gwara zwrot. Nasuwa się pytanie: gdzie, jak nie w polskiej szkole obowiązywać powinien język polski? Jednoznacznie powinna brzmieć odpowiedź, a jednak... Używanie gwary w szkole ma (między innymi) wpływ na to, że młodzież (w większości) nie kwapi się być ostoją polskiej mowy w swoim środowisku. Będąc w nim w znaczącej mniejszości, względnie nawet w pojedynkę (ostatni „Mohikanie”) rezygnuje z języka literackiego i korzysta z gwary. Z przyzwyczajenia używa gwary nawet w szkole. Często też więcej uwagi niż własnej ojczywej mowie poświęca się dzisiaj europejskim językom. Za granicą, a nie we własnym kraju, młodzi widzą swoją przyszłość. I z Polski liczna rzesza młodzieży wyjeżdża za granicę. Z użyciem polskiej mowy bywa i tak, że napływowy rodak jakimś „łamańcem” oświadcza „sem Čech od Žywcva”, albo rodaczka po kilku latach pobytu na Zaolziu stwierdza: „mi se těžko říká po polsky”. (Ich dzieci kończą naukę w czeskiej szkole). Ciekawe mogą być wyniki dyskusji na te tematy. Odnośnie użytego zwrotu w gwarze, uważam, że nie chodzi tu tylko o same jego użycie w szkole, ale również o rodzaj gwary. Przecież przytoczony

zwrot, to nie po śląsku, cieszyńsku, to już znacznie różniące się „sleské nářečí”. W artykule autorki wyczuwam pewną niechęć do gwary i zastanawiam się: ziomek mówiący narzeczem nie może być patriotą? A co z gwara - rugować z użycia? Już dzisiaj słyhać głosy „generalowie bez wojska”. Zresztą i w Polsce używane są różne gwary. Obserwacje w terenie pozwalają twierdzić, że stosowane „propagowání regionu” i folkloru daje widoczne efekty, między innymi zmian gwary (na naszą niekorzyść). Nie popieram więc sugerowanego w artykule negatywnego oceniania poziomu i statusu społecznego obywatela używającego gwary (zależy jakiej), a tym bardziej nie pochwalam, praktykowanego czasem, okazywania ziomekowi niby nadrzędności przytykiem „wie pan, kim ja jestem”. Nie znaczy to, że tylko ja mam rację.

Kończąc uwagę, że felieton autorki kryje w sobie wiele tematów, dotyczących naszej społeczności, które zasługują na uwagę i dyskusję. Chociażby takie, jak: autorytet nauczycielski, trójką: nauczyciel, uczeń, rodzic, zainteresowania młodzieży i ich zaspakajanie, mieszane małżeństwa i reklama naszych szkół itp. Potrzebne jest chyba ich skatalogowanie i jak w dyskusji na sejmiku w Suchej Górnej zauważył pan B. Firla - „potrzebna jest nam mobilizująca koncepcja”. Inaczej „zdrhne nám vlak, a budem kecat u piva”. (A.B.)

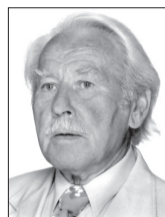
Dnia 21. 4. 2008 przypomniałoby sobie 1. rocznicę śmierci

śp. **ZOFII DWOROKOWEJ**

ze Stonawy. O chwilę wspomnień proszą córki i syn z rodzinami. RK-086

Ze smutkiem zawiadamiamy, że dnia 14. 4. 2008 zakończył swą ziemską wędrówkę

śp. **WŁADYSŁAW RYŁKO**

z Cisownicy, przeżywszy 85 lat. Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbył się w Golezowie dnia 17. 4. 2008. Wszystkich, którzy Go znali, o chwilę wspomnień prosi Rodzina. GL-264

Rozłąka jest naszym losem,
spotkanie naszą nadzieją.
Dnia 23. 4. 2008 mija 1. rocznica śmierci naszego Kochanego Męża, Ojca, Teścia, Dziadka, Pradziadka, Wujka i Kolegi

śp. **mgr. EMILA SZTABLI**

Z miłością i szacunkiem wspomina żona z rodziną. AD-053

nizuje całodniową wycieczkę kolarską do ujęcia Olzy po obu stronach granicy. Zbiórka kolarzy 26. 4. o godz. 8.00 na dworcu kolejowym w Trzyńcu. Odjazd do Bogumina o godz. 8.26. Inf.: 606 671 405.

Bartłomieja Sobieraja pt. „Mój pastelowy świat”.

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Cz. Cieszyń, Praska 14/3: stałe ekspozycje „Obrazki z przeszłości Śląska Cieszyńskiego” i „Miasto Czeski Cieszyń”. Czynne wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **MUZEUM TECHNIKI w Piętaldzie, K muzeu 89:** do 31. 10. wystawa „Kura albo jajko?”; stałe ekspozycje „Tradycje górnictwa w Cieszyńsku” oraz „Czarodziejski świat tramwajów”. Czynne wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **SALA WYSTAW w Karwinie, rynek Masaryka 10:** do 4. 5. wystawa historyczna „Z komnat zamkowych”. Czynna wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **SALA WYSTAW w Jabłonkowie, rynek Mariański 14:** wystawa stała „Z przeszłości Jabłonkowa i okolicy”; do 20. 5. wystawa historyczna „Beskidzka turystyka - 120 lat KČT”. Czynne wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ **SALA WYSTAW w Orłowej, Dom Dzieci i Młodzieży, Masarykova třída 958:** wystawa stała „Orłowa - przeszłość i teraźniejszość”; do 28. 9. wystawa „Autografy czeskich i światowych osobistości ze zbioru Jerzego Hanibala”. Czynne wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17;

PAŃSTWOWE ARCHIWUM POWIATOWE w Karwinie, sala wystaw: „Wpłynęło na wszystko”. Otwarte: po, śr: 8-14, wt, czw, pt: 8-17.

CO ZA OLZĄ

KSIĄŻNICA CIESZYŃSKA, ul. Mennicza 46, Cieszyń: do 31. 5. wystawa „Robinson Crusoe i siedmiu krasnoludków - Dawna literatura dziecięca i młodzieżowa”. Czynna: wt-pt: 8-18, so: 9-15.

WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA św. Mikołaja: czynne codziennie 9-16.

OFERTY PRACY

AXIAL PERSONNEL AGENCY, s.r.o. poszukuje dla swojego klienta **KSIEGOWEJ!** Wymagania: znajomość polskiej księgowości i przepisów podatkowych, prawo jazdy kat. B. Miejsce pracy: Ostrava. Kontakt: +420 596 110 060, weronika.kondziolkova@axial.cz. GL-251

CO W KINACH

KARWINA - Centrum: To nie jest kraj dla starych ludzi (22, 23, godz. 20.00); 3:10 do Yumy (22, 23, godz. 17.45); **HAWIERZÓW - Centrum:** Złoty Kompas (22, 23, godz. 15.30); „Venkovský učitel” (22, 23, godz. 17.45, 20.00); **TRZYŃCIE - Kosmos:** USA v. John Lennon (22, 23, godz. 17.30); Oko (22, 23, godz. 20.00); **CIESZYŃ - Piast:** Nie kłam kochanie (22, 23, godz. 16.15, 18.15); Junper (22, 23, godz. 20.15.).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, piątek, wiadomości regionalne od godz. 18.00; TVC 2, sobota od godz. 7.00.

POLSKIE AUDYCJE: Ostrawa 107,3 MHz i Trzyńc 105,3 MHz, nie: 18.30.

CO W TERENIE

RODZINA KATYŃSKA - zaprasza 26. 4. na wiosenne spotkanie w Mostach k. Jabłonkowa. W programie historyczny zarys o Mostach w wykonaniu p. nauczyciela Fr. Przechy i spacer po zdrowie. Odjazd pociągu z Hawierzowa o godz. 7.49, przesiadka w Cz. Cieszyń i odjazd o godz. 8.20, przyjazd do Mostów o godz. 9.04; odjazd z Karwiny o godz. 7.59, przyjazd do Mostów o godz. 9.04.

HAWIERZÓW MIASTO - Klub Emerytów zaprasza na spotkanie klubowe 24. 4. o godz. 15.00 do świetlicy przy ul. Matuszka 2.

PTTS „BŚ” - informuje, iż odjazdy autobusów na wycieczkę do Budziszowa i okolic 26. 4. jest z Karwiny o godz. 5.45, z Cz. Cieszyń o godz. 6.00, z Hawierzowa o godz. 6.20. Inf.: 605 783 338.

RYCHWAŁD - MK PZKO zaprasza do Domu PZKO 26. 4. o godz. 15.00 na odczyt Cecylii Gilowej pt. „Wszystko o herbacie”.

ŁYŻBICE WIEŚ - MK PZKO orga-

jazd do Bogumina o godz. 8.26. Inf.: 606 671 405.

TRZYŃCIE STARE MIASTO - Zarząd MK PZKO zaprasza na Wieczór Świąteczny 24. 4. o godz. 17.00 do świetlicy Koła. Z prelekcją nt. „Początki wydobywania węgla w Karwinie” wystąpi J. Chmiel.

ORŁOWA LUTYNIA - MK PZKO zaprasza 24. 4. o godz. 17.00 na spotkanie przy tablicy pamiątkowej ofiar 2. wojny światowej do PSP. Po spotkaniu w świetlicy PZKO odbędzie się prelekcja O. Toboły oraz projekcja filmu „Zbrodnia imieniem Katyń”.

SZYNDZIELNIA ZWROTU - Kolejne spotkanie w ramach Szyndzielni odbędzie się 24. 4. o godz. 17.00 w Domu PZKO w Mostach k. Jabłonkowa. W programie m.in. „Z doświadczeń edytora” - występ B. Ondraszka, „Gorolski chałup” - opowieść A. Niedoby, wręczone zostaną nagrody laureatom konkursów „Zwrotu”.

ZAPISY

KARWINA FRYSZTAT - Dyrekcja Szkoły Podstawowej i Przedszkola zaprasza do zapisów do przedszkola 23. 4. w godz. 12.30-16 oraz 24. 4. w godz. 9-16 do budynku przedszkola.

KONCERTY

CZ. CIESZYŃ - MK PZKO Cz. Cieszyń Centrum zaprasza na Koncert Wiosenny 27. 4. o godz. 17.00 do Klubu PZKO przy ul. Bożka. Wystąpią chóry „Harfa” i „Dźwięk” oraz Klemens Słowiczek. Od godz. 15.30 spotkanie towarzyskie.

WYSTAWY

KONGRES POLAKÓW w Cz. Cieszyń, Komeńskiego 4: do 30. 5. wystawa „Bajkowy świat”, czynna po-pt: 9-15.

DUŻA GALERIA TEATRU CIESZYŃSKIEGO: do 18. 5. wystawa

Szlachetne zdrowie

Już w podstawówce uczono nas, że konstytucja gwarantuje wszystkim obywatelom bezpłatne leczenie. Owszem rządy się zmieniają, a każdy nowy rząd uważa za swój święty obowiązek coś zmienić. Niestety tak to jakoś wychodzi, że jest to na niekorzyść obywateli. Ostatnia zmiana nasunęła mi myśl, że gdyby żył Jan z Czarnolasu (bo chyba on jest autorem) to jego wiersz brzmiałby tak:

„Szlachetne zdrowie,
nikt się nie dowie
ile kosztujesz,
aż się zepsujesz”.
„Starsi Panowie Dwaj” śpiewali:
„Już szron na głowie,
już nie to zdrowie,
a w sercu ciągle maj”.

Z tym majem u mnie różnie bywa. Podsumowałem wydatki „za zdrowie” za pierwszy kwartał roku pańskiego 2008. Wyszło mi 2 179 kc. To tylko za odwiedzin u lekarzy, za pozycje na receptach, za dopłaty na lekarstwa i za krótkie pobyty kontrolne w szpitalach. Nie jest w tej sumie ani korona za „końskie maści”, nagiętkowe maści na stwardniałe pięty, ani żadne inne parafarmaceutyki reklamowane przez „Walmart” w czeskiej telewizji. (Zapomniałem dodać, że ta suma jest razem z miłością mi panującą małżonką).

Jeszcze szczęście, że lekarze zalecają pić kawę, alkohol, jeść wędzony boczek, jajecznicę na słoń-

nie itp., bo by mi nie zostało na „inkaso” i inne przyjemności. Wobec powyższego z wszystkich męskich przyjemności zostało mi tylko goleńie. A dobrze mi tak, trzeba się było nie zestarzeć.

Pan Ildefons w swym hymnie starców na zakończenie mówi:

„Ale choć nam nawala
w wątrobie,
choć nas męczą zastrzyki
i kaszle,
śmiało, starcy!
Stańmy na głowie!
Ziemia młodym.
Lecz niebo jest nasze”.

JAN MILERSKI

Na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Ostrawskiego zostały wprowadzone dwa nowe kierunki studiów licencjackich (bakalář):

- psychologia - język polski
- literatura - język polski dla sfery przedsiębiorczości

Drugi z nich, w zależności od liczby kandydatów, może być realizowany i w Czeskim Cieszyń. Zgłoszenia tylko w formie elektronicznej należy wysłać do 14 maja.

PIŁKARSKI WEEKEND: DYNAMO BEZ PRĄDU • BERGER TRAFIŁ ZA TRZY PUNKTY • WYGRANA KARWINY I HAWIERZOWA

Cenne zwycięstwa w strefie spadkowej

I LIGA

OSTRAWA 2:0
CZ. BUDZIEJOWICE (1:0)

Bramki: 2. Svěrkoš, 68. Zeher. Sędziował Kocián. W. 6805. Ostrawa: Vašek – Řezník, Neuwirth, Bolf, Čoupek – Rajtoral (61. Mičola), Marek, Otepka, Tchuř – Svěrkoš (80. Lukeš), Magera (61. Zeher). Baník po zwycięstwie nad Dynamem nadal żywi nadzieję, że zagra w europejskich pucharach. Na 1:0 trafił po kornerze Otepki Svěrkoš, na 2:0 strzałem pod poprzeczkę Zeher.

II LIGA

TRZYNIEC 1:0
SOKOŁOW (0:0)

Bramka: 77. Berger. Sędziował Adámek. W. 812. Trzyniec: Lipčák – Lisický, Chlebek (16. Pindor), Hupka, Martinčík – Malíř (67. Lukšík), Cieslar, Berger, Konečník – Maceček (39. Veselý), Doubek. Trzynieczanie zdobyli kolejne ważne punkty w walce o uratowanie drugoligowej skóry. Mecz z Sokolowem nie był wielkim widowiskiem, ale balansując na granicy strefy spadkowej nie styl gry jest najistotniejszy. Przełomowa była 77. minuta. Po osi Dubek-Veselý piłka dotarła do Ber-

Z numerem 10 pomocnik MFK Karwina Patrik Miko.

gera, a ten strzałem z granicy pola karnego zapewnił gospodarzom trzy punkty. Sokolow przegrał swój pierwszy wiosenny mecz.

Lokaty: 1. Bohemians 41, 2. Opa-wa 38, 3. Słowacko 37,... 14. Trzyniec 22, 15. Ujście n. Ł. 19, 16. Krcz 16 pkt.

MŚLF

KARWINA 2:1
MUTĚNICE (0:1)

Bramki: 81. Sourada, 89. Opic – 4. Obal. Sędziował Czene. W. 300.

Karwina: Kučera – Reichl, Gill, Brezničan, Michálek (28. Knötig) – Juroszek (78. Chlebek), Vávra, Jursa, Miko – Opic, Sourada (83. Šuster). Karwiniacy pokonali u siebie kolejnego trudnego przeciwnika, pomimo że scenariusz meczu układał się na ich niekorzyść. – *Rumiećców nabrała nasza gra dopiero po przerwie* – powiedział „Głosowi” trener Karwiny Pavel Hajný, który mógł już liczyć na wyleczonego Souradę. Właśnie Sourada w 81. minucie wyrównał na 1:1, dając partnerom impuls do dalszej ofensywy. Na śliskiej murawie gospodarze zaczęli częściej wyprzedzać akcje po skrzydłach, zakończone dośrodkowaniami w pole karne. Mutěnicka defensywa skapitulowała po raz drugi w 89. minucie, kiedy to celną główką popisał się Opic.

Lokaty: 1. Olomuniec B 43, 2. Znojmo 43, 3. Mutěnice 40,... 5. Karwina 35 pkt.

DYWIZJA

HAWIERZÓW 2:0
WSECIN (1:0)

Bramki: 44. Škoda, 52. Punčochář. W. 550. Hawierzów: Pacanovský – Kroužek, Drozd, Škoda, Hančín – Lakatos (87. Przywara), Špička,

Ganaj (70. Kisel), Holý – Urban, Punčochář. Indianie wreszcie odbili się od dna tabeli, gdzie z kolei wyładował sobotni rywal Hawierzowa. Wsecin zagrał słabo i wynik 2:0 jest dla Włachów jeszcze miłosierny. Obie bramki padły po ładnych szybkich akcjach z pierwszej piłki. W 44. minucie Škoda spożytkował podanie od Urbana, w 52. minucie Punčochář z podania Holego lewą nogą podwyższył na 2:0.

SLAVIČÍN 1:0
ORŁOWA (1:0)

Bramka: 4. P. Švach. W. 150. Orłowa: Szarowski – A. Věčerek, Prčík, Drozd, Sochora – Novák (52. Hübnér) – Kadlčák (22. Kušnir, 75. Korč), Široký, Bajzath, Lukan – Kopel. Orłowscy obrońcy zafundowali sobie w 4. minucie drzemkę, pozostawiając bramkarza Szarowskiego sam na sam ze Švachem. Szybki gol ustawił przebieg meczu. Slavia wypracowała sobie kilka niezłych sytuacji (Bajzath, Kopel), podopiecznym trenera Čopjaka zabrakło jednak precyzji.

Lokaty: 1. Ostrava B 44, 2. Kra-warze 38, 3. W. Losiny 37,... 5. Orłowa 32,... 15. Hawierzów 21, 16. Wsecin 19 pkt.

JANUSZ BITTMAR

FUTBOL W NIŻSZYCH KLASACH: Baník zatańczył sambę

M. WOJEWÓDZTWA

OLBRACHCICE 7:0
BYSTRZYCA (3:0)

Bramki: 35., 42., 65., 85. i 90. Goj, 36. Novák, 78. Kula. W. 120. Olbrachcice: Jaček – Čoček, Szmek, Sikora, Orlický (70. Jakšl) – Kula, Smékal (75. Kociolek), Míčka, Dorozlo – Goj, Novák (60. Wojtyna). Bystrzyca: Cymorek – Bauman, Szturc, Komár, Škarka – Strokosz, Lachowicz, Hudzieczek, Hradečný – Kluz, Fónik (46. Delina). Derby było zabawą w kotka i myszkę. Goście popełniali fatalne błędy w defensywie, a w ofensywie praktycznie nie wystrzelili w kierunku bramki strzeżonej przez Jačka. Fantastyczny mecz zaliczył napastnik Goj, na którego swoim piłkarzom zwracał szczególną uwagę trener Bystrzycy Dušan Zbončák. – *Mówiłem jednak do wiatru, Goj strzelił pięć bramek i kompletnie nas ośmieszył* – powiedział „Głosowi” rozczarowany D. Zbončák. Najładniejszą akcją przeprowadzili gospodarze w 78. minucie. Goj pokonał Cymorka z przewrot-

ki, a w Olbrachcicach zapachniało brazylijską sambę. Baník górował nad rywalem we wszystkich elementach piłkarskiego rzemiosła. Świetnie spisali się m.in. pomocnicy Míčka z Dorozlem. – *Był to z naszej strony koncert galowy* – skomentował krótko udane derby trener Olbrachcic Tomáš Červenka.

CZ. CIESZYN 0:1
HAJ (0:0)

Bramka: 73. Šubrt. W. 110. CZK: 27. Pietroszek – Trumpl. Cz. Cieszyn: Mrozek – Pietroszek, Rac, Grygar, Popelka – Zima, Turoň, Mendrok, Stoszek – Zabelka (85. Šmahaj), Martinek (84. Swaczyna). Gospodarzom zabrakło szczęścia w końcówce. W 57. minucie Grygar z rzutu karnego trafił w słupek, chwilę później ten sam zawodnik główkował ponownie w słupek, a zabójczą dwudziestosekundówkę zakończył Mendrok uderzeniem w poprzeczkę. Liderowi tabeli wystarczył do trzech punktów dobrze rozegrany rzut wolny – celnym strzałem ponad mur popisał się Šubrt.

LISKOWIEC 4:0
L. PIOTROWICE (0:0)

Bramki: Šišťák 2, Rumel, Melár. CZK: 45. Posel (P). Piotrowice: Po-lášek – R. Klimek, Wrubel, Směták, Marek Pavlík – Valový, Bernatík, P. Klimek, Posel – Michal Pavlík, Klos. Lokomotywa zardzewiała w drugiej połowie, po tym, jak boisko opuścił z powodu czerwonej kartki Posel. Od tego momentu przestała sprawnie działać linia pomocy. Goście nie potrafili utrzymać się dłużej przy piłce, grali pasywnie, pozwalając piłkarzom Liskowca na zdobycie aż czterech bramek.

WRACIMÓW 3:1
BOGUMIN (1:0)

Bramki: 1. Hybel, 46. samob. Košťál, 78. Kupka – 88. Šindler. Bogumín: Kozelský – Kempný, Košťál, Bajnar, Tvrđý – Gábor (65. Bílek), Kubinski, Neuwirth, Potůček – Rodek (70. Fodor), Šindler. Brak koncentracji sprawił, że już w 1. minucie po źle wybitej piłce przez bogumińskich obrońców na 1:0 trafił Hybel. W 46. minucie Košťál główkował do własnej siatki (2:0), a na 3:0 poprawił dla Wracimowa Kupka – uderzając z 35 m i to w dodatku prawie z linii autowej. O przegranej Bogumina, który wypracował sobie w meczu więcej okazji podbramkowych, zadecydowały więc trzy błędy indywidualne. Honorowego gola zdobył w 88. minucie po stałym fragmencie gry Šindler.

Lokaty: 1. Haj 43, 2. P. Polom 40, 3. Poruba 37,... 6. Olbrachcice 31, 8. Cz. Cieszyn 28, 10. Bogumín 28, 13. Bystrzyca 20, 15. Piotrowice 14 pkt.

I A KLASA – GR. B

Ostrava – Lutynia D. 0:2 (Čief, Figura), Wędrynia – Stonawa 3:2 (Kotas, Kopka, Šinál – Fraité, Varga),

Smiłowice – Dzieńmorowice 3:3 (Gurecký, Klar, Ganczarczyk – Marcel Kulinski 2, Zarzycki). **Lokaty:** 1. N. Jiczyn 46, 2. Czeladna 43, 3. Dzieńmorowice 32,... 9. Wędrynia 20, 10. Lutynia D. 19, 11. Smiłowice 18, 12. Stonawa 13 pkt.

I B KLASA – GR. C

Sucha G. – Sł Pietwałd 2:0 (Lenčo, Horvát), Zabłocie – Datynie D. 1:7 (Pabiš – Strakoš 3, Keler, Špacír, Malysz, Holzer), Sedliszczce – Gródek 1:1 (Plevza – Sztula), Oldrzychowice – Niebory 0:0, Gnojnik – G. Błędowice 2:0 (Walica, Jantoš), Nydek – Jabłonków 2:1 (Spratek 2 – Kluz). **Lokaty:** 1. Sucha G. 33, 2. Nydek 33, 3. Niebory 30 pkt.

MP KARWIŃSKIEGO

F. Orłowa – Dąbrowa 1:1 (Jakub – Široký), Bogumín B – Domasławice 3:1 (Gábor, Glaić, Pavlica – Smetana), Cierlicko – Łąki 3:1 (dla gosp.: Kobierys, Polach, Martin Futerk), I. Piotrowice – TJ Pietwałd 1:4, Wierzniowice – Sn Orłowa 2:2 (Onderka, Šved – J. Kopel mł., Olah), Żuków G. – B. Rychwałd 5:0 (Zielonka 3, Glac, Šmerda), Hawierzów B – V. Bogumín (w 84. minucie przy stanie 5:2 sędzia, który zaatakowany został przez jednego z piłkarzy Bogumina, przerwał mecz). **Lokaty:** 1. I. Piotrowice 41, 2. Cierlicko 38, 3. Sn Orłowa 29 pkt.

M. POWIATU F-M

Milików – Palkowice 3:4. **Lokaty:** 1. Janowice 45,... 5. Piosek 26, 14. Milików 9 pkt.

ROZGR. POWIATU F-M

Nawsie – Czeladna B 2:1, Toszonowice – Bukowiec 2:2, Wojkowice – Smiłowice B 2:0. **Lokaty:** 1. Czeladna B 29, 2. Chlebowice 28, 3. Bukowiec 27,... 10. Nawsie 12, 11. Smiłowice B 5 pkt. (jb)

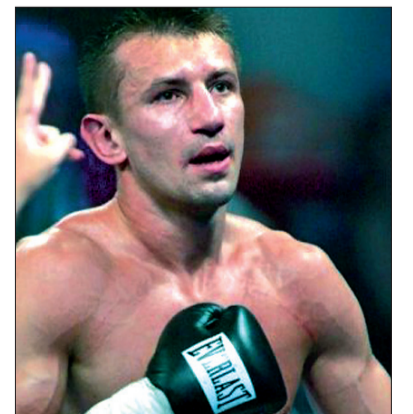
EKSTRALIGA PIŁKARZY RĘCZNYCH

Karwina o krok od finału

DUKLA 26:27
KARWINA (15:17)

Już tylko jedno zwycięstwo dzieli piłkarzy ręcznych Banika Karwina od awansu do finału Złoty Ekstraligi. Podopieczni trenera Rastislava Trtíka uporali się w ćwierćfinale z Duklą Praga także na jej własnym parkiecie – wygrywając po zaciętej walce 27:26 – i w serii granej do trzech zwycięstw prowadzą 2:0. Na jutro seria wraca nad Olzę. Baník zagra przed własną publiczno-

ścią o godz. 17.30. **Karwina:** Marjanović, Mrkva – Požárek, Šulc 2, Korňan 1, Heinz 2, Farkašovský 3, Faith 1, Mrózek 1, Kubis 2, Kuzo 8/4, Indjić 4, Pavlíček 3, Plšek. Karwiniacy przegrywali w pewnym momencie 10:14, ale udało im się przechylić szalę spotkania na swoją stronę. – *Ostatni krok bywa najtrudniejszy* – stwierdził po zwycięskim meczu trener Karwiny Rastislav Trtík, który zdaje sobie sprawę z tego, że Dukla w trzecim meczu postawi wszystko na jedną kartę. (jb)

• **ADAMEK ZWYCIĘZCĄ GALI W SPODKU.** Tomasz Adamek pokonał O'Neila Bella w pojedynku kategorii junior ciężkiej podczas gali zorganizowanej w katowickim Spodku. Dzięki tej wygranej polski bokser dostanie szansę walki o tytuł mistrza świata organizacji IBF ze Stevem Cunninghamem. (jb, PAP)